

ธรรมนาถา

เล่ม ๑

พระพุทธรเจ้าทรงสอนให้ พุทธบริษัท
มี ความรู้ ถ้าพวกเราเหล่าพุทธ
บริษัท ไม่มีความรู้ แล้วจะเป็น
พุทธสาวก ของพระพุทธรเจ้าผู้เป็น
จอมปราณณ์อย่างไรได้

ถาวรคุณ โสณ ภิภุช

เรื่องราวของศาสนธรรมที่ชาวพุทธควรอ่าน

พระพุทธรูปเจ้าทรงเป็นผู้บุกเบิกทางแห่ง **อภิมหาปัญญา**
หาผู้เทียบทานไม่ได้ ถ้าพวกเรามัวแต่หลงงมงายขาด
เหตุผล กันอยู่อย่างนี้ ยึดจะกล้าประกาศตนว่าเป็น **ศิษย์**
ของพระพุทธรูปเจ้า **ผู้ทรงปัญญา** ได้อยู่หรือ?

ขออำนาจ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องบ้นตาลบอุป
ที่เกิดจากการเขียนหนังสือเล่มนี้ องแปรสภาพเป็น อาหาร
น้ำทิพย์ วิมาน เสื้อผ้า และสิ่งของตามความชอบใจให้ถึงแก่
ญาติทิพย์ เทวดาที่รักษา นายเธร เซ็อโรค ของข้าพเจ้า
และของงานผู้อ่านทุกคน.

พระวิวัฒน์ บุญยืน (ถาวรอุเทน)

ธรรมนาถา

เล่ม ๑

โดย

ดร.คุณนงนุช มิกขุ

เรื่องธรรมนาถา ๗ ตอน ธรรมที่ชาวพุทธควรทราบ

ศาสตราจารย์ พุทธบริษัทที่เหมือน
มิตี อยู่ในตัว ศาสนธรรมเลย ก็ย่อมส่ง
ให้เห็น ความเลย ของพุทธบริษัทเหมือนกัน
ขอพุทธบริษัททุกถ้วนหน้า จงมีความ
เชื่อมั่นในศาสนาธรรมเกิด แล้วชัยชนะ
ของพวกเรา จะอยู่เหนือมารร้ายทั้งปวง

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

คำนำ

ธรรมนาวา ได้ถูกเขียนขึ้นเพื่อสะท้อนให้เห็นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาในสมัยปัจจุบัน ซึ่งข้าพเจ้าได้มองว่า **หลักคำสอน** ที่ได้ถูกถ่ายทอดโดยตรงจากพระพุทธเจ้า ได้มีข้อปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตรงกันสำหรับชาวพุทธในปัจจุบันนี้ เพราะหลักคำสอนได้ถูกนำมาปฏิบัติแบบ **ต่างคนต่างทำ** โดยอ้าง **กาลสมัย** ที่เปลี่ยนไป มีหลายแง่มุมที่ถูกมองข้าม มีหลายเรื่องราวที่ถูกบิดเบือน จนทำให้เกิดความเข้าใจศาสนาธรรมที่คลาดเคลื่อน

สิ่งที่เกิดขึ้นมาในพุทธศาสนาในยุคนี้ คือการปฏิบัติกิจทางศาสนาที่รักษาแต่ **เปลือกนอก** เท่านั้น คำว่า **รักษาที่เปลือกนอก** ไม่ใช่เป็นการรักษาที่ **ตัวเปลือก** แต่เป็นการรักษาสิ่งที่อยู่ **นอกเปลือก** (คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนไว้) โดยที่เข้าใจว่าเป็นเปลือกของศาสนา มันจึงกลายเป็นปัญหาสำหรับพุทธบริษัทที่ไม่รู้แม้กระทั่ง **เปลือก** ของพุทธศาสนาที่ตนนับถือ แล้วอย่างนี้ **พุทธบริษัท** จักรู้ถึง **แก่น** ของพุทธศาสนาอย่างไรได้?

เนื้อเรื่องทั้งหมดที่เขียนขึ้น หาได้กล่าวโจมตีใครไม่ หากแต่เป็นการชี้แจงเพื่อ **แยก** ให้เห็นข้อเท็จ ออกมาจากข้อจริง ในหลักมัชฌิมาปฏิปทา(ทางดำเนินสายกลาง) ที่พระพุทธองค์ทรงชี้แนะไว้ซึ่งก็เป็นแบบฉบับตายตัวอยู่แล้ว หากแต่พุทธบริษัท ๔ ขบคิดพุทธภษิต(คำสอน) ในบางแห่งไม่แตก จึงเกิดการปฏิบัติผิดขึ้นในหลักของมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งทำให้รูปลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาถูกบิดเบือนไป

เนื่องด้วยว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สงบสันติ ไม่ควร
ตีเตียน กล่าวร้าย ให้โทษใคร ๆ พุทธบริษัทบางท่านอาจจะไม่เห็นด้วย
กับหนังสือประเภทนี้ แต่นั่น ไม่ใช่สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้
พระพุทธองค์ตรัสสอนในมหาปริณิพพานสูตรว่า

“ภิกษุผู้เป็นสาวกของเรา ต้องเป็นผู้ฉลาด ผู้แกล้วกล้า เป็นผู้
ศึกษาเล่าเรียน เป็นพหูสูตรทรงธรรม ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม
ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรม เรียนกับอาจารย์ของตน จักบอก
พระธรรม จักแสดงพระธรรม จักบัญญัติพระธรรม จักแต่งตั้ง
พระธรรม จักเปิดเผยพระธรรม จักจำแนกพระธรรม จักทำให้ตื่น
จักแสดงธรรมมีปาฏิหาริย์ข่มขี่ปรับปวาท (ปะ-รับ-ปะ-วาด)ที่เกิดขึ้น
ให้เรียบร้อยโดยสทธรรม(เป็นผู้สามารถพิสูจน์ และแย้งความเชื่อที่
ผิด ๆ ได้)”

การเขียนข้อความเพื่อตีเตียนบุคคลอื่น เป็นการกระทำที่ไม่
เหมาะสมก็ต่อเมื่อผู้เขียนนั้น เขียนด้วยความตั้งใจที่จะบิดเบือน
ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ หรือเขียนเพื่อที่จะเยาะเย้ยถากถางกัน
ข้าพเจ้ารู้สึกตัวดีว่า ข้าพเจ้าได้หลีกเลี่ยงการกระทำเช่นนั้น และอาจดู
เหมือนว่า ข้าพเจ้าได้เขียนรุนแรงไปเกี่ยวกับวัดถูปลูกเสก แต่ข้าพเจ้าก็
หวังว่า ท่านที่อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว คงจะไม่เข้าใจผิดว่า ข้าพเจ้าเขียน
ด้วยอำนาจของโทสะ หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์อยู่สี่ประการคือ

ประการแรก เพื่อสะท้อนให้เห็นเรื่องราวทางพุทธศาสนา
ที่พุทธบริษัทมีค่านิยมผิด ๆ ในการสร้างวัดถูปลูกเสกขึ้นมาเพื่อเป็น
เครื่องสักการบูชา จนเกิดการ ติด โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงโทษที่จะตามมา

ประการที่สอง เพื่อให้พุทธบริษัทพินิจพิเคราะห์ เรื่องราวทาง พระพุทธศาสนาให้ถ่องแท้ มองให้เห็นข้อบกพร่อง มองให้เห็นปัญหา แล้วทบทวนพิจารณาให้รอบคอบว่า เรื่องราวทางพระพุทธศาสนาใน เวลานี้ ดำเนินมาถูกต้องแล้วหรือยัง

ประการที่สาม เพื่อให้ชาวพุทธรุ่นใหม่ ตื่นตัวกับศาสนาของตน แล้วหันมาสนใจหลักคำสอนมากขึ้น ตระหนักในคุณค่าของศาสนาที่ตน นับถือ ซึ่งภาพลักษณ์ทางศาสนา ได้ถูกมองไปต่าง ๆ นา ๆ จากชาว พุทธรุ่นใหม่

ประการที่สี่ เพื่อที่จะได้อำนวยแก่ความเข้าใจ สำหรับผู้ที่มีการ นับถือที่ต่างไป หาได้กีดกัน หรือกล่าวโทษ และให้ร้ายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ทั้งสิ้น หากแต่ต้องการความเป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน ใครเคยนับถือ แบบใด ก็ยังคงให้นับถือแบบนั้นต่อไป แต่จะต้องไม่ปนเปื้อนกับหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา พุทธบริษัทควรแยกแยะออกให้ชัดเจน

โปรดอ่านด้วยความพินิจพิเคราะห์
จากรุณโณ ภิกขุ

๒๘ กันยายน ๒๕๕๔

พุทธพจน์

ฉานนท์ พอกเขออย่างอนนถาย
เพ็อบุชาสิริระของพระตถาคตเลย
พอกเขอองสืบต้อในประโยชน์ตน
ประกอบตามโนประโยชน์ตน
ไม่ประมาทในประโยชน์ตน
มีตนส่งไปแล้ว อยู่เถิด

๕

จาก พระไตรปิฎก มหาปรีนิพพานสูตร

เล่มที่ ๑๓ หน้า ๓๐๙

ธรรมนาถ ๑

พระพุทธเจ้า อุบัติขึ้นแล้วในโลก จงเจียโสตสดับรับฟัง พระธรรมเทศนาอันไพเราะ ที่ได้เปล่งประกาศออกมาจาก พระโอษฐ์ ซึ่งส่งกระแสนเสียงเข้าสู่จิตใจคน ภาษาแห่ง **ธรรม** ได้ซ้ำแรกเข้าไปทำลาย **กิเลส** เครื่องหมักดองสันดานในจิตจน พังพินาศ กลายเป็นจิตใจที่ใสสะอาด **บริสุทธิ์หมดจด** พ้นจาก เครื่องเศร้าหมองที่สั่งสมในจิตมายาวนาน ตั้งแต่อดีตกาล แห่งวัฏจักรอันยาวไกล

บัดนี้ **กิเลส** เครื่องเศร้าหมองเหล่านั้น ได้ขาดสะบั้น ออกจากดวงจิต ปิดหนทางแห่งการเวียนว่ายในวัฏสงสาร ธรรมชาติแห่ง **พระนิพพาน** ก้องกังวานอยู่ในดวงจิต ความมืดมิดได้สลายไปด้วยอำนาจแห่งแสงสว่างของ **พระธรรม** จึงปรากฏเป็นความสงบ... สว่าง... เย็น... ไร้ทุกข์...

น่าอัศจรรย์ เสียงแห่งพระธรรมคำสั่งสอนอันประเสริฐ ที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เมื่อครั้งพุทธกาล ยังคงส่งเสียงดังมา จนถึงบัดนี้ เหล่ามนุษย์ หญิง ชาย ทั้งหลาย จงรับรู้ไว้เถิดว่า โลกสงบร่มเย็นได้เพราะเสียงแห่งพระธรรมนี้เอง มิใช่ออย่างอื่นเลย

แต่บัดนี้ พระธรรมคำสั่งสอนอันทรงคุณค่า หาได้เข้าสู่ จิตใจคนไม่ จะมีสักกี่คนที่ฟังพา **ธรรมะ** ได้อย่างแท้จริงตาม

คำที่ได้เปล่งประกาศว่า “ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ (ทำ-มัง-สะ-ระ-นัง-คัจ-ฉา-มิ) ข้าพเจ้าขอเข้าถึงพระธรรมว่าเป็นที่ระลึก” เมื่อไม่ได้เป็นไปตามคำที่ตนเปล่งประกาศ จะถือว่าเป็นผู้ ฟังพระธรรมอย่างไรได้?

เมื่อหาหลักธรรมฟังพาทางจิตใจไม่ได้แล้ว ความวุ่นวาย ความเดือดร้อน ก็จะเริ่มคืบคลานเข้าคุกคามจิตใจ เสียงร่ำร้องเรียกหาที่พึ่งก็เกิดขึ้น เสียงพรั่าเพื่อบ่นระงมก็ดังไปทั่วทุกหัวระแหง...

ใครเล่าจะเป็นที่พึ่งให้กับเราได้...?

จิตใจเหมือนตกอยู่กลางห้วงทะเลมหาสมุทร...

ใครช่วยฉุดข้าพเจ้าขึ้นไปที...? ในขณะที่ตะโกนเรียกร้องอยู่นั้น เมฆหมอกแห่งชีวิตก็ได้เคลื่อนเข้ามาปกคลุม จนมองไม่เห็นเลยว่า จะมีใครมาช่วยเราได้ สุดท้ายก็จมอยู่กลางทะเล...

น่าหัวเราะ มนุษย์ทุกคนก็เปรียบเหมือนดั่งบุคคลที่ลอยอยู่กลางห้วงทะเลลึกด้วยกันทั้งนั้น แล้วไยยังตะโกนเรียกร้องให้คนอื่นมาช่วยอีกเล่า อดตา หิ อดตโน นาโถ (อัด-ตา-หิ-อัด-ตะ-โน-นา-โถ) ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน มิใช่หรือ? หวังจะพึ่งพิงอิงอาศัยบุคคลอื่นที่ลอยอยู่กลางทะเลเหมือนกันนั้น มันจะอิงอาศัยกันอย่างไรได้เล่า? โปรตดูผู้ที่หัวเราะพลางว่ายนํ้าพลาง ที่อยู่ข้างๆ เราสิ นั่นนะหรือคือคนที่เราจะ พึ่ง

ด้วย? เขายังไม่รู้ตัวของเขาเองด้วยซ้ำว่า เขาก็อยู่กลางทะเลลึก ที่ทำหยังไม่ถึงพื้น พร้อมทั้งจะจมได้ทุกเมื่อ

น่าแปลก ท่ามกลางห้วงทะเลลึกนั้น มีเรือใหญ่ที่ชื่อว่า ธรรมนาวา ได้ล่องลอยคอยรับผู้คนขึ้นบนฝั่งมาตั้งแต่สองพัน ห้าร้อยกว่าปีแล้ว แทนที่คนทั้งหลายจะดีใจว่า “บัดนี้เรือธรรมนาวาที่เราชะเง้อคอรอคอยมานานได้มาถึงแล้ว เราจะต้องรีบ ขวนขวายเพียรพยายามปีนขึ้นไปอยู่บนเรือให้เร็วที่สุด เท่าที่จะทำได้”

แต่ก็กลับกลายเป็นว่า เมื่อเรือมาถึงแล้ว ผู้คนเหล่านั้น ก็หาได้พยายามปีนขึ้นเรือไม่ มัวแต่สวดสาธยายอ้อนวอนให้เรือ เอียงตะแคงกาบเรือมาตักรับเอาตนขึ้นไปอยู่บนเรือ เมื่อเรือไม่เป็นดังที่เขาต้องการ เขาก็พาลกล่าวหาว่า เรือธรรมนาวา นี้ไม่เห็นช่วยอะไรเขาได้เลย วิริเยน ทุกขมเจติ (วิ-ริ-เย-นะ-ทุก-ขะ-มะ-เจ-ติ) คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะมีความเพียร มิใช่หรือ?... เป็นความเพียรของคน ไม่ใช่ความเพียรของเรือ

น่าสังเวช บุคคลผู้โง่เขลา ก่อนที่เรือจะล่องลอยมาถึง เขาก็ได้ตะเกียกตะกายร่ำร้องเรียกหา แต่เมื่อเรือมาปรากฏ ต่อหน้า เขากลับเกิดความหึงงายโสขึ้น แล้วตะโกนร้องเรียกว่า “เรือธรรมนาวานี้ จงบันดาลให้ข้าขึ้นไปอยู่บนเรือในบัดนี้เถิด ข้ารอท่านมานานแล้ว”

หลังจากเสียงเรียกร้องสิ้นสุดลง พลันก็มีเสียงพูดกันอยู่บนเรือว่า “เออละ ปล่อยให้คนเขลาผู้นี้ ลอยคอออยู่กลางห้วง

ทะเลต่อไปเถอะ” กมมูนา วตตตี โลโก (กำ-มู-นา-วัด-ตะ-ตี-โล-โก) สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ซึ่งก็ต้องเป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว ช่างน่าอเนจอนาถใจกับคนประเภทนี้เสียนี้กระไร?

บนฝั่งมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ มีคนผู้หนึ่งยืนมองดูชาวมนุษย์ ผู้ลอยคออยู่กลางทะเล แล้วรำพึงว่า...

“แม้เราผู้มาถึงฝั่งแล้ว หากจะกลับลงสู่ทะเลอีก ก็ยังจะต้องอาศัยเรือใหญ่จึงจะอยู่รอดปลอดภัยได้ แต่บุคคลผู้อยู่กลางทะเล กลับไม่สนใจเรือ มัวแต่จะซีคอกัน เหยียบกัน กัดกันให้จมลงเพื่อให้ตนเองอยู่รอด และ เพื่อความยิ่งใหญ่ของตน แม้มิตรสหายของเขาเอง ญาติของเขาเอง เขาก็ยังไม่ไว้หน้า สุดท้ายแล้ว พวกเขาเอง ก็คงจะจมลงใต้ก้นทะเลลึกในเวลาอีกไม่ช้า”

มองไปอีกทางด้านหนึ่ง นั่น พวกนั้นยังสนุกสนาน เฮฮา หัวเราะเริงร่า เพลิดเพลินกับเสียงดนตรีที่คอยขับกล่อม ผู้คนอยู่กลางห้วงทะเล โดยไม่รู้วันรู้คืน โนน ก็กำลังแต่งงาน สร้างครอบครัวอยู่กลางทะเล โดยมีญาติ มิตร เป็นพยานอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา และโนน มีคนกำลังจะจมน้ำทะเลตายต่อหน้าต่อตาคนทั้งหลาย โดยที่ญาติมิตรช่วยเหลืออะไรไม่ได้

เอื่อนั้นสมณะผู้ทรงศีลกำลังจะ ปีนป่าย ขึ้นเรืออย่างลำบาก แต่ดูเหมือนมีน้อยชะเหลือเกินที่จะสามารถขึ้นบนเรือได้ ส่วนมาก **พลัดตก** จากเรือเสียก่อน เพียงเพราะเห็นแก่ **ลาภสักการะ** แแบกกระเป๋าคือ **ยศตำแหน่ง** อันหนักอึ้ง

ปีนป่ายไปก็ไร้ประโยชน์ มีแต่จะจมกับจม ผู้ที่อยู่ในน้ำต้องทำตัวให้เบาที่สุดจึงจะอยู่รอดได้ แต่จะอยู่รอดอย่างไรก็ตาม ถ้ายังไม่ขึ้นเรือธรรมนาวา ก็ไปไม่รอดเหมือนกัน

เรือธรรมนาวามุ่งหน้าเข้าสู่ฝั่งอันไกลลิบลับ ผู้ที่อยู่ในน้ำไม่สามารถมองเห็นฝั่งได้ แต่ผู้ที่อยู่บนเรือมองเห็นฝั่งได้อย่างถนัดชัดเจน ผู้ที่อยู่บนเรือย่อมได้รับความอุ่นใจ ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องกังวล ไม่ต้องหวาดผวาท่อต่อไป ส่วนผู้ที่ยัง ลอยคออยู่ ก็ยังจะต้องเผชิญกับ ความทุกข์ใจ ความกลัว ความหวาดหวั่นวิตก และภัยต่าง ๆ อีกนานัปการ ผู้ที่ **พลาด** เรือเที่ยวนี้ ก็จะต้อง รอ เรือเที่ยวต่อไปอีกอย่างยาวนาน...

พุทธบริษัททั้งหลาย จงมองดูเอาเถิด จะมีอะไรช่วยคนผู้อยู่กลางห้วงทะเลลึกได้ดีเท่ากับ **คำสั่งสอน** ที่คอยชี้ทางให้เล่า? **ธรรมนาวา** นี้เปรียบเหมือนคำสั่งสอน ที่คอยพำเรือสอนชนผู้ลอยคออยู่

คำว่า **ธรรม** คือหลักสัจจะ ๔ ที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสรู้

นาวา คือเรือใหญ่ ที่เปรียบได้กับรูปแบบทางศาสนา

ธรรมนาวา ก็คือ เรือแห่งธรรม หรือ ศาสนธรรมอันเป็นตัวศาสนานั้นเอง

ศาสนาธรรม ต้องการบอกเราว่า มันจะมีคุณค่าอะไรที่เราจะต้องมาลอยคออยู่ในห้วงทะเลแห่ง **วิญญูสงสาร** อันมอง

ไม่เห็นฝั่ง จงรู้สึกตัวเถิดว่า พวกเราทั้งหมดที่เกิดขึ้นมานี้ เกิดอยู่กลางห้วงทะเลลึก ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็ดยาจก ขอทาน เศรษฐี มหาเศรษฐี เจ้าฟ้ามหากษัตริย์ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ ลอยคอ อยู่ทั้งนั้น สิ่งที่เราทั้งหลายควรทำให้เร็วที่สุดก็คือการ เพียรพยายาม ขึ้นไปอยู่บนฝั่ง... มิใช่หรือ?

การที่จะขึ้นไปอยู่บนฝั่งได้นั้น จะต้องอาศัย เรือ และบัดนี้ เรือแห่งศาสนธรรม ก็จอดรออยู่เบื้องหน้าพวกเราแล้ว ผู้ที่อยู่บนเรือก็คอยป่าวประกาศสั่งสอนในทางธรรมอยู่เสมอ แต่หาบุคคลผู้ที่จะขึ้นมาบนเรือ นั้น ช่างยากเย็นแสนเข็ญเสียนี้กระไร?

คำตอบที่ได้จากบุคคลผู้ลอยคออยู่เบื้องล่างก็คือ “มันหมดยุคหมดสมัยเสียแล้ว ที่จะให้คนยุคนี้มาสนใจในเรื่องราวของศาสนธรรม และศาสนธรรมก็ไม่เห็นช่วยอะไรเราได้เลย”

หากเป็นเช่นนี้ มันก็เท่ากับว่า เมื่อเห็นเรือที่ล่องลอยมาอยู่ต่อหน้าเรา ขณะที่เรากำลังลอยคออยู่ แล้วเราก็บอกว่า “หมดยุคสมัยที่จะขึ้นเรือแล้ว...” ท่ามกลางมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ จะหาสิ่งใดที่สำคัญไปกว่าเรือได้อีกเล่า? การลอยคออยู่ด้วยการ เหยียบ ก้น กด ก้น ให้จมลงใต้ก้นทะเลลึกคนแล้วคนเล่า ยังเป็นสิ่งที่ควรกระทำกันอยู่หรือ?

แม้ผู้อยู่บนเรือจะกล่าว **เดือนสติ** อย่างไรก็ตาม คำตอบที่ได้จากผู้ลอยคอก็คือ...

“ประโยชน์อะไรที่คนสมัยใหม่ จะมารับรู้เรื่องราวของ ศาสนธรรม อันเป็นเรื่องของคน **หิวโอราน** ที่เขานิยมชมชอบ กัน? ยุคนี้เป็นยุคจรวด ปริมาณ นิวเคลียร์ จะมามั่วซุกซำอยู่กับการ **เจริญสติ** มันก็ไม่เข้าท่าเอาซะเลย แล้วศาสนธรรม ก็ไม่เห็นบันดาลชีวิตอะไรให้กับพวกเขาเลย ผู้เทคโนโลยี สมัยใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมาไม่ได้ ที่คอยสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้ได้ อำนวยประโยชน์กับชีวิตพวกเขาอยู่เนืองๆ”

ถ้าท่านผู้มีหทัยยุคใหม่คิดได้ดังนี้ ก็เท่ากับว่า การที่บุคคล เพียรพยายามขึ้นไปอยู่บนฝั่งนั้น เป็นเรื่องที่โง่เขลา การปล่อย ให้ตนเองจมอยู่ในกระแสน้ำ เป็นเรื่องที่น่าสนุกกระนั้นหรือ? หรือว่า คนยุคใหม่สมัยนี้ คงชอบความ **ล่มจม** กันนัก จึงได้ พากันฝึกฝนแต่ที่จะเจริญรอยตามกันฝรั่งมังค่า? ทหารู้ไม่ว่า เจ้าตัวมีดีอยู่แล้ว แต่กลับลืม **ดี** ที่มีอยู่ในตัว ก็จะเข้าทำนอง **สำนวนโอรานที่ว่า ไกล่เกลื่อกินต่าง**

เกลื่อ อันมีรสเค็มอยู่ในตัวของมันเอง ซึ่งประโยชน์จาก เกลื่อมีมากมายหลายอย่าง กลับไม่เหลียวแลสนใจ มัวเที่ยว แสวงหาแต่ **น้ำต่าง** อันไร้รสชาติจากที่อื่นมา จึงเปรียบเทียบ ให้ได้รู้ว่า ศาสนธรรมนี้ เสมือนเกลื่อที่รักษาความเค็มไว้ในตัว ได้อย่างไม่จืดจาง ที่มีอยู่ใน **กำมือ** ของพุทธบริษัทเองอยู่แล้ว

กลับไม่เหลียวแลที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องในคลองแห่งศาสนธรรม
ยิ่งๆ ขึ้นไป

ก็เหมือนกับว่า แสงสว่างอันโชติช่วงที่พระพุทธเจ้าได้
จุดประกายขึ้นมา ด้วยการบำเพ็ญเพียรมาอย่างยากลำบากจน
เกิดการ **ตรัสรู้** ในหลักสัจจะ มันกำลังจะ **ดับมอด** ลงต่อหน้า
ต่อตา **พุทธบริษัท** ในยุคสมัยนี้เสียแล้ว ท่านทั้งหลาย จงมาดู
ผลงานของคนยุคใหม่ ที่ปล่อยให้แสงสว่างอันทรงคุณค่า
กำลังดับสลายลงโดยไม่คิดที่จะแก้ไข...

เมื่อแสงสว่างดับลง อะไรจะเกิดขึ้น? ความมืดมิดก็จะ
กลับมา... โลกกำลังจะมีมืด... ทำไมยังมัวเวียนดูความมืดอย่าง
หน้าตาเฉยอยู่ได้? ท่านไม่รู้หรือหรือว่า ท่านก็คือผู้หนึ่งที่อยู่
ในความมืดนั้นด้วย... หรือว่า... คนยุคนี้กำลังรอคอยความมืด
อย่างใจจดใจจ่อกัน เกลียดแสงสว่างซะเต็มทนแล้ว? หากเป็น
เช่นนั้น **ศาสนา** ที่มีอยู่ในเวลานี้ ก็เป็นเพียงแค่เรื่อง
หลอกเด็ก เสียแล้วกระมัง? เพราะจะหาสิ่งดีๆ มีประโยชน์ใน
ศาสนธรรม เพื่อเอามาใช้กับชีวิตจริงไม่ได้เลย จึงได้พากัน
ปฏิบัติกับศาสนธรรมแบบ **ขอไปที** เท่านั้น

พุทธบริษัททั้งหลาย โปรดลองใคร่ครวญพิจารณา
ทบทวนเรื่องราวทางพุทธศาสนาที่พวกเราทั้งหลายกระทำกัน
อยู่ทุกวันนี้ว่า ได้ดำเนินมาถูกทางแล้วหรือยัง? หรือว่ายังมีสิ่ง
ใดที่พวกเราพอจะช่วยกันแก้ไขเพื่อรักษาคำสอนอันเปรียบด้วย
แสงสว่าง ให้คงอยู่สืบไป จนถึงชั่วลูกชั่วหลาน

สิ่งที่อยากให้พิจารณาใคร่ครวญนั้น เป็นสิ่งที่เรารู้เห็นกันอยู่แล้ว ไม่ใช่เรื่องลึกลับซับซ้อนอะไรเลยก็คือ ความประพฤติของ พระภิกษุสงฆ์ ที่มักจะขัดกับ พระวินัย อยู่โดยมาก ซึ่งเรื่องนี้ พวกเราที่เป็นพุทธบริษัท ก็คงจะทราบกันดีว่าเป็นอะไร? หรือผู้ใดที่ไม่ทราบ รู้ไม่ทั่วถึง ก็จะไม่เข้าใจว่าสิ่งที่พระทำกันนั้น มันผิดตรงไหน?

ตัวอย่างเช่น เรื่องที่พระทำการปลุกเสกเครื่องรางของขลัง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดพระบัญญัติ (ข้อบังคับทางพระวินัย) ทำให้เกิดบาปทั้ง พระ ผู้ปลุกเสก และ โยม ผู้รับไปบูชา เมื่อการกระทำนั้น เป็นบาป แล้วจะเกิดเป็น ผลบุญสำหรับผู้ต้องการบุญอย่างไรได้?

ยังมีข้อ ละเมิด อีกมากมายที่พระมักกระทำกันอยู่บ่อย ๆ โดยมีความเข้าใจว่า ไม่เป็นความผิด เช่น รดน้ำมนต์ ทำนายทายทัก บวงสรวง บูชาเทพเจ้า ดุฤกษ์ยาม บอกใบ้ หวย เล่นการพนัน เสกเป่า เข้าทรง ลงตระกุด เล่นของขลัง ทำคุณไสย สักยันต์ สะเดาะเคราะห์ ต่อชะตา เป็นหมอยา แจกของกฐินผ้าป่า เก็บเงินไว้เป็นของตนเอง ซื้อขายด้วยเงินตรา แสวงหาลาภยศ แย่งชิงตำแหน่ง ค้าขายวัตถุมงคล ฯลฯ

พุทธบริษัททั้งหลาย ฟังพินิจพิเคราะห์เอาเถิดว่า พวกเราได้เดินห่างจากศาสนธรรมมาไกลเพียงไร?

คงเป็นเรื่องลำบากแน่! ที่จะให้พระภิกษุกระทำตัวถูกต้องตามหลักพระบัญญัติ เพราะพระภิกษุได้พากันกระทำผิดพระบัญญัติ มาหลายชั่วอายุคนแล้ว... พุทธบริษัททั้งหลาย ลองมองย้อนไปเมื่อครั้งพุทธกาลดูสิ พวกท่านเคยเห็น **พระสงฆ์** ท่านใด ที่มีพฤติกรรมแบบพระภิกษุสงฆ์ยุคนี้ หรือ ถ้ามี ก็จะต้องถูกขับไล่ออกจากหมู่คณะสงฆ์นั้นทันที หรือว่า คำที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้เมื่อครั้งพุทธกาล มันไร้ค่าเสียแล้วสำหรับพระภิกษุในยุคสมัยนี้

หากแม้ว่า พุทธบริษัทปล่อยให้เรื่องราวของศาสนา เป็นไปตามความประพฤติของพระภิกษุ ที่เป็นอยู่ในตอนนี้ พวกเราคงจะได้เห็น **ซากเถาเถา** ของศาสนธรรมเป็นแน่... แล้วถึงตอนนั้นพวกเราจะหันไปพึ่งอะไร? พุทธบริษัทคงเคยได้ยินคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า...

ดูก่อนอานนท์ **ธรรมก็ดี วินัยก็ดี อันใด เราได้แสดงแล้ว บัญญัติไว้แล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้น จักเป็น ศาสดา**แห่งพวกเธอทั้งหลาย โดยกาลล่วงไปแห่งเรา*

พระพุทธองค์ตรัสไว้ก่อนจะ **ปรินิพพาน** เป็นเหมือนกับ คำ **สั่งเสีย** ของคนที่ใกล้จะตาย มันมีความสำคัญมากแค่ไหน ต่อ **พุทธบริษัท** ที่จะดำเนินแนวทางตามพระพุทธศาสนา

---

*มหาปรินิพพานสูตร เล่มที่ ๑๓ หน้า ๓๒๐ พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม ๒ ภาค ๑ (ชุด ๕๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

ให้ถูกต้อง และคำตรัสนี้เป็นเครื่อง เตือนสติ ชาวพุทธเพื่อไม่ให้ หลง หลักอันแท้จริงว่า ตัวแทน ของพระพุทธเจ้าคืออะไร?

แต่ถึงแม้จะมีคำเตือนนี้อยู่ ชาวพุทธก็ไม่ค่อยให้ความสนใจ กันสักเท่าไร เห็นตื่นตัวอยู่แต่กับพระพุทธรูป วัตถุมงคล และเครื่องรางปลุกเสกทั้งหลาย ซึ่งก็คือผลงานของคนยุคใหม่ที่กำลังจะสวนทางกันกับศาสนธรรม

มันเป็นเรื่องง่าย ที่มีวัตถุมงคลไว้ห้อยคอ แต่มันไม่ได้ช่วยให้เราพ้นจากการลอยคออยู่กลางทะเลลึกได้เลย มีแต่จะถ่วงให้เราจมลงสู่ก้นทะเลลึกเร็วกว่าเวลาอันควร เมื่อได้เห็นคนที่ห้อยวัตถุมงคลแล้ว ชวนให้นึกถึง วัว ควาย ที่ถูกปล่อยออกมาจากคอก มันจะมีกระดิ่งห้อยอยู่ที่คอ เพื่อส่งสัญญาณให้เจ้าของรู้ว่ามันอยู่ที่ไหน ผู้ที่ห้อยวัตถุมงคลก็เหมือนกัน มันเป็นเหมือนเครื่องหมายที่เขา อยากบอก ให้คนอื่นรู้ว่า เขาเป็นลูกศิษย์ของ พระพุทธเจ้า แต่เขาก็ไม่เคยเข้าใจ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเลย

เรื่องที่เขียนขึ้นมานี้ ไม่ได้เขียนเพื่อ ดุฎก ผู้ที่ห้อยวัตถุมงคลแต่อย่างใด หากเพียงแต่ต้องการรักษา เนื้อหาของศาสนธรรมไว้ และเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาของผู้ที่ห้อยวัตถุมงคล ที่มักจะอ้างว่าวัตถุมงคลที่เขาห้อยอยู่นี้แหละ คือตัวแทนของพระพุทธเจ้า และเพื่อป้องกันความ งามกาย ของพุทธ

บริษัทที่มักจะเอาแบบอย่างกัน โดยที่ไม่ได้คำนึงถึง พระดำรัส
ที่พระพุทธเจ้าฝากฝังไว้ว่า...

ดูก่อนอานนท์ พวกเธออย่าชวนชวายเป็นเพื่อบูชาสรีระ
ของพระตถาคตเลย พวกเธอจงสืบต่อประโยชน์ตน
ประกอบตามประโยชน์ตน ไม่ประมาทในประโยชน์ตน
มีตนส่งไปแล้วอยู่เถิด*

คำว่า พวกเธอ จะหมายถึงใครถ้าไม่ใช่ พุทธบริษัท
คำว่าพุทธบริษัท ย่อมหนีไม่พ้น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก
อุบาสิกาเป็นแน่ แล้วพุทธบริษัท ได้สำเหนียกใน คำตรัส นี้
หรือเปล่า? หากไม่ได้สำเหนียก แล้วจะโยนความผิดให้กับผู้ใด
พุทธบริษัทจะต้องมีความ สำคัญ รับผิดชอบต่อศาสนธรรม
ร่วมกันจึงจะถูกต้อง

พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พุทธบริษัทมี **ความรู้** ถ้าพวก
เราเหล่าพุทธบริษัทไม่มีความรู้ แล้วจะเป็น พุทธสาวก
ของพระพุทธเจ้าผู้เป็น **จอมปราชญ์** อย่างไรได้ พระพุทธเจ้า
ทรงเป็นผู้บุกเบิกทางแห่ง **อภิมหาปัญญา** หาผู้เทียบทานไม่ได้
ถ้าพวกเรามัวแต่หลงมงายขาด **เหตุผล** กันอยู่อย่างนี้ ยังจะ
กล้าประกาศตนว่าเป็น **ศิษย์** ของพระพุทธเจ้า ผู้ทรงปัญญา
ได้อยู่หรือ?

---

*มหาปริณีพพานสูตร เล่มที่ ๑๓ หน้า ๓๐๕ พระสุตตันตปิฎก
ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม ๒ ภาค ๑ (ชุด ๕๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

พุทธบริษัททั้งหลาย ขอพวกเราจงรวบรวมความกล้าหาญในการปฏิบัติธรรม ให้ถูกต้องตามคำสั่งสอน จงเชิดชูหลักคุณธรรม อันเป็นเครื่องนำทางชีวิตอย่างประเสริฐ จงริเริ่มพากันแก้ไขในสิ่งผิด ให้ถูกต้องดั่งงามตามหนทางสายกลางให้ได้เกิด แล้วจะได้เห็นความเบ่งบานของศาสนธรรม ที่กำลังเหี่ยวเฉา ให้กลับได้คงคืนความสดชื่นดังเดิม

ศาสนธรรมดี พุทธบริษัทก็เหมือน มีดี อยู่ในตัวศาสนธรรมแล้ว ก็ย่อมส่อให้เห็น ความเลว ของพุทธบริษัทเหมือนกัน ขอพุทธบริษัททุกท่านหน้า จงมีความเชื่อมั่นในศาสนธรรมเถิด แล้วชัยชนะของพวกเรา จะอยู่เหนือมารร้ายทั้งปวง... พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัทให้มี ปัญญา พวกเราคงคุ้นเคยกับคำสั่งสอนที่ว่า “นตถิ ปญญา สมา อภา (นัต-ถิ-ปัน-ยา-สะ-มา-อา-พา) ไม่มีแสงสว่างใดเสมอแสงแห่งปัญญา”

ครั้งแรก เราย่อมไม่มีปัญญาอยู่แล้ว เราจึงจะต้องเชื่อพระปัญญาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า แล้วปฏิบัติตามจนเกิดเป็นผลที่ควรแก่การ บรรลุ อันเป็นปัญญาของเราเองแท้ จากนั้นก็ พึ่ง ปัญญาของตน ปัญญาของเรา จะเชื่อได้มากน้อยแค่ไหนนั้น ก็ต้องเทียบเคียงกับปัญญาของพระพุทธเจ้าแล้ว อนุমান ตามโดยไม่ขัดแย้ง แล้วเราก็จะรู้ได้ว่า ความมีปัญญาในตนนั้น ยิ่งใหญ่เพียงไร

พระพุทธเจ้าสอนให้มีปัญญา แต่ปัญญาจะเกิดขึ้นมา ลอยๆ ไม่ได้ จะต้องอาศัยการ สร้างเหตุ จึงเกิดเป็นปัญญาได้ เหตุแห่งปัญญามี ๓ คือ การได้ฟังคำสอนอันถูกต้อง การคิดอย่างถูกต้อง และการปฏิบัติอย่างถูกต้อง หากสร้าง เหตุครบทั้ง ๓ ประการนี้แล้ว จะต้องเกิดปัญญาเป็นแน่

คำสอนมีตั้งมากมายหลายอย่าง กว่าจะฟังครบหมดทุก อย่าง ก็คงต้องตายก่อนแน่ๆ หรือถ้าฟังได้ครบ ก็ไม่แน่ว่าจะ นำมาคิดไตร่ตรองให้ถูกต้องได้อย่างไร คงจะเป็นประสาท เสียก่อนแล้วกระมัง? แล้วถ้ายังลงมือปฏิบัติตาม ก็คงเป็นการ ปฏิบัติอย่างคนเป็นประสาทอีกนั่นแหละ

ดูก่อนท่านผู้กลัวการเป็นโรคประสาท! โปรดใจเย็นรอ ฟังคำอธิบายเสียก่อน การปฏิบัติต่อศาสนธรรมนั้น ไม่ควร ปฏิบัติแบบ ปอกมะพร้าวเอาปากกัด อันสิ่งของมากมาย หลายอย่าง เราจะถือเอาภายในครั้งเดียวหนเดียวย่อมไม่ได้แน่ จงมองให้เห็นสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวเสียก่อน สิ่งใดพอยกเอาได้ ก็ถือเอาสิ่งนั้นก่อน คำว่าสิ่งของที่ ใกล้ตัว นั้น ตามหลักธรรม ย่อมหมายถึง ร่างกาย ของเรานี่เอง ที่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด ทุกข์ก็เกิดที่ตัวเรา เมื่อจะดับทุกข์ ก็ต้องดับที่ตัวเรา จงใช้ ร่างกาย ของเรานี้แหละ เป็นเครื่องมือเริ่มต้นเพื่อการเข้าถึง อภิมหาปัญญา อย่างยอดเยี่ยม

พระพุทธเจ้าทรงแสดง หลักธรรม เรื่องธาตุ ๔ ชั้นธ ๕ อายตนะ ๖ ก็คือการยกเอาเรื่องของร่างกายนี้แหละ ขึ้นมา

แสดง **ความจริง** เพื่อให้พุทธบริษัทเล็งมงายในร่างกายตน และร่างกายผู้อื่น และเพื่อให้มีปัญญาอยู่ **เหนือ** รูปร่างทั้งหมด แล้วฝึกฝนจิตให้เข้าสู่สภาวะ **ไร้รูปร่าง** เป็นความบริสุทธิ์หมดจด ปราศจากธูลีใดๆ มาเกาะจิตได้... พระพุทธเจ้าทรงแสดงความจริงของร่างกายไว้ว่า...

ร่างกายอันแท้จริงแล้วก็คือ ธาตุ ๔ ที่ประกอบด้วย **ปฐวีธาตุ-ดิน** **อาโปธาตุ-น้ำ** **เตโชธาตุ-ไฟ** **วาโยธาตุ-ลม** พระพุทธเจ้ายังสาธยายชี้แจงไปอีกว่า ลักษณะที่ **แข็ง** และ **แข็ง** อันมีอยู่ในตัวเรา ลักษณะอันนั้นเป็น **ธาตุดิน** มีดังนี้ คือ เส้นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไข้ใหญ่ ไข้น้อย อาหารใหม่ อาหารเก่า(อุจจาระ) อวัยวะส่วนเหล่านี้จัดเป็นธาตุดิน คำว่าเป็นธาตุดินนั้น ก็คือ **เป็นดิน** นั่นเอง และคำว่า **ดิน** นั้นโปรดเทียบเคียงผืน **แผ่นดิน** ที่เราเหยียบย่ำอยู่นี้แหละ

พระพุทธเจ้าสอนให้เรามองเห็นร่างกายเป็นดิน ยังไม่ต้องทำอะไรอย่างอื่นไปมากกว่านี้ นอกจากการมองให้ **เห็น** อวัยวะส่วนนี้เป็นดิน อย่าเพิ่งถามหา **สมาธิ** อย่าเพิ่งถามหา **ความสงบ** ควรฝึกหัดมองร่างกายส่วนนี้ ให้เห็นเป็นดินอยู่บ่อย ๆ เสียก่อน

คำว่า **เห็น** นั้น ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยตาเนื้อหรอก แต่ให้เห็นด้วย **มโนภาพ** ของเราเองที่จะคิดนึกขึ้นมาได้ และให้เห็นร่างกายในมโนภาพที่คิดขึ้นว่า **เป็นดิน** อยู่บ่อยๆ

เนื่องๆ ไม่ต้องกำหนดเวลา ไม่ต้องเลือกสถานที่ ธรรมดาได้ ทุกที่ ทุกเวลา จนให้จิตยอมรับว่า ร่างกายส่วนนี้เป็นดินจริงๆ เท่านั้น ก็ถือว่าใช้ได้แล้ว

ธรรมดาได้แม้กระทั่งอยู่ในห้องน้ำ ห้องส้วม กระนั้นหรือ?

พุทธบริษัททั้งหลาย โปรดอย่าได้ดูถูก และรังเกียจก่อน **อุจจาระ** ของตนเองเลย อุจจาระเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่จัดเป็น **ธาตุดิน** ที่ควรถูกพิจารณาด้วยเหมือนกัน นักปฏิบัติบางท่านได้เกิดปัญหารู้ **บรมสัจจะ** ในขณะที่อยู่ในห้องน้ำนั้นก็มิเขาได้รู้ว่า การปวดอุจจาระเป็นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ คืออาหารที่กินเข้าไป ความดับทุกข์ คือการปลดปล่อยออกทางปฏิบัติให้ถึงการดับทุกข์ ก็คือ การรู้ต้นสายปลายเหตุ และที่มาที่ไปของก้อนอุจจาระนี้เอง

เมื่อรู้เช่นนี้แล้ว จึงเกิดความสลดสังเวช เบื่อหน่าย คลายความยึดติด จนสามารถ ปล่อยวาง ได้ แล้วอุทานขึ้นมาในใจว่า “โอ! ช่างสุขแท้! สัจธรรมไม่ได้อยู่นอกเหนือไปจากตัวเราเลย ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ มีอยู่ในตัวเราแล้ว แต่เราจะปลดปล่อยมันออกใหม่ ก็เท่านั้นเอง”

มีเหตุผลอะไร ที่เราจะต้องมองร่างกายส่วนนี้เป็นดิน?

มันต้องมีเหตุผลแน่ๆ แต่ตอนนี้ขอให้เราสร้าง เหตุ ก่อน แล้ว ผล จะตามมาเองโดยไม่ต้องเรียกร้อง คนเรามักจะเรียกร้องเอา ผล ก่อน โดยที่ไม่สร้างเหตุ มันจึงเป็นความ มั่งง่ายหน่ายเร็ว ของพุทธบริษัทที่มีต่อศาสนธรรม ก็เพราะ เราไม่ได้มองเห็นร่างกายเป็นดิน ตามที่พระพุทธเจ้าสอนไว้นี้แหละ เราจึงไม่รู้ ความจริง ของร่างกาย อวิชชา จึงครอบงำ จิตได้ ทำให้ปัญญาของเรามีติดบอด

ลักษณะที่ เหลว และ เอิบอาบ อันมีอยู่ในตัวเรา ลักษณะอันนั้น เป็น ธาตุน้ำ มีดังนี้ คือ น้ำดี เสดล หนอง เลือด มันเหงื่อ มันข้น น้ำตา เพลมมัน น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ น้ำปัสสาวะ น้ำเหล่านี้จัดเป็นธาตุน้ำ ให้ใช้มโนภาพนึกให้เห็น น้ำ ส่วนนี้ เป็นส่วนประกอบของร่างกาย ที่ไหลแยกออกจาก กัน และ ให้เห็นการซึมของน้ำลงในดิน ให้ทำอยู่อย่างนี้ เนิ่งๆ จนสามารถเห็นได้ถนัดชัดเจนในภายในแห่ง มโนภาพ นั้นว่า น้ำ ใน ร่างกายเรา กับน้ำ นอก ร่างกายเรา มันก็คือ น้ำ นั่นเอง

ลักษณะที่ ร้อน และ อบอุน ในร่างกายเราเป็นลักษณะ ของ ธาตุไฟ มีดังนี้ คือ ไฟที่ยังกายให้อบอุน ไฟที่ยังกายให้ ทรุคโทรม ไฟที่ยังกายให้กระวนกระวาย ไฟที่เผาอาหารให้ย่อย จงใช้มโนภาพนึกให้เห็นการระเหยแยกตัวของ ธาตุไฟ ออกจากร่างกาย ที่ไปรวมกับไฟนอกร่างกาย แล้วเทียบเคียง

ให้รู้ว่า ไฟ ใน ร่างกายเรา กับไฟ นอก ร่างกายเรา มันก็คือไฟ อันเดียวกัน

ลักษณะที่ **พัดไปมา** ในร่างกายเรา เป็นลักษณะของลม มีดังนี้ คือ ลมพัดขึ้นเบื้องบน ลมพัดลงเบื้องต่ำ ลมในท้อง ลมในไส้ ลมพัดไปตามตัว ลมหายใจ จงใช้มโนภาพนึกให้เห็นลักษณะของ **ธาตุลม** อันมีอยู่ในร่างกายตามที่เป็นจริง โดยเฉพาะลมที่เห็นชัดมากที่สุด คือลมหายใจที่เข้า-ออก หมุนเวียนอยู่ในร่างกาย จนถึงเฮือกสุดท้ายแห่งชีวิต และให้เทียบเคียงว่า **ลม ใน ตัวเรา กับลม นอก ตัวเรา มันก็คือลม อันเดียวกันนั้นแหละ**

พุทธบริษัทพึงพิจารณา ไตร่ตรอง ทบทวนกลับไปกลับมาตามลำดับแห่งธาตุทั้ง ๔ นี้อยู่เป็นประจำบ่อยๆ ง่ายๆ ทำได้ทุกกาล ทุกเวลา ทุกสถานที่ การพิจารณาไตร่ตรองนั้น ควรจะเป็นการพิจารณาไตร่ตรองพินิจพิเคราะห์อย่างจริงจัง อย่าสักแต่ว่าพินิจพิเคราะห์เล่นๆ เป็นทำนองแบบ ลวกๆ เท่านั้น แล้วจะได้เห็นว่า ศาสนธรรม **มีดี** แคไหน?

ธาตุทั้ง ๔ นี้ พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า **ธาตุกัมมัฏฐาน** ซึ่งเป็นเครื่องมือของ **มโนธาตุ** หรือว่า **ใจ** นี้เอง มโนธาตุ คือ ธาตุรู้ เป็นผู้ รู้ อารมณ์ที่ผ่านเข้ามาในจิต ถ้ามโนธาตุรู้เท่าทันต่ออารมณ์ที่ผ่านเข้ามาในจิต ก็เลสก็ไม่เกิด หรือถ้าเกิดขึ้น ก็จะถูกดับไปอย่างรวดเร็ว คำว่ารู้เท่าทันนั้น ก็คือการเห็นการเกิดขึ้นของ อารมณ์ ที่เกิดขึ้นในจิตในขณะนั้น

ได้ทัน และเห็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นมานั้น ดับลงไปต่อหน้าต่อตา โดยที่ **ไม่ต้องทำอะไร** กับอารมณ์ชนิดที่เกิดขึ้นมานั้น นอกจากมองดูเท่านั้น

จิต เป็นตัวรับ **ธรรมารมณ์** ทั้งภายใน และภายนอก ธรรมารมณ์อันเป็นภายในก็คือ ธาตุ ๔(ร่างกาย) เวทนา (เสวยอารมณ์) สัญญา(จำ) สังขาร(คิด) วิญญาณ(รับรู้) ธรรมารมณ์ภายนอกก็คือ รูป เสียง กลิ่น รส การสัมผัส ที่ผ่านเข้ามาทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย อารมณ์ที่ผ่านเข้ามา ทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า **ธรรมารมณ์** จิตจะรับธรรมารมณ์ เหล่านี้ไว้

จิต ตามแบบบอกไว้ว่าเป็น **อายตนะ** (จุดเชื่อมต่อ) อย่างหนึ่ง ที่เรียกว่า **มโนอายตนะ** (จุดเชื่อมต่อทางใจ) เป็นอายตนะของ **ใจ** มีหน้าที่รับ **อารมณ์** ที่ผ่านเข้ามาทาง ภายใน เหมือนดัง **ตา** เป็นอายตนะของกาย มีหน้าที่รับ **รูป** ที่ผ่านเข้ามาทางตา เช่น ได้เห็นคนที่เคยโกรธกันมา แล้วเกิดความโกรธขึ้น

รูปร่างของคนที่เราเคยโกรธนั้น เป็น **รูปายตนะ** (รูป-ปา-ยะ-ตะ-นะ) อายตนะคือ **รูป**

สายตาก็มองเห็น เป็น **จักขุอายตนะ** (จัก-ชะ-วา-ยะ-ตะ-นะ) อายตนะคือ **ตา**

ความโกรธ เป็น อัมมายตนะ (ทำ-มา-ยะ-ตะ-นะ)
อายตนะคือ ธรรมารมณ

จิตเมื่อได้รับอารมณ์ โกรธ มโนธาตุ ก็รับทราบอารมณ์
โกรธนั้นด้วย แต่มโนธาตุไม่ได้เป็นผู้โกรธ จิตก็ไม่ได้เป็นผู้โกรธ
ความโกรธเป็น ธรรมารมณ ที่เกิดขึ้นมาเพราะอาศัย สายตา
ที่มองเห็นคนที่เคยโกรธกันมา ก่อนหน้าที่จะมองเห็นกันนั้น
ความโกรธก็ไม่ได้มีอยู่ในใจเรา เพิ่งจะมีขึ้นเมื่อได้ เห็น คนที่
เราโกรธผ่านมาให้เห็น ถ้าเราไม่เห็น แม้นินหันหลังชนกันอยู่
ความโกรธก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ความโกรธจะเกิดขึ้น
หรือไม่เกิดขึ้น มันก็ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทาง
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันไม่ได้เกิดขึ้นมาแบบลอยๆ

ถ้าเราไม่เห็นกระบวนการ การเกิดขึ้น ของอารมณ์
โกรธ ความโกรธก็จะถูกเก็บ สะสม ไว้ในจิต จนกลายเป็น
ความพยาบาท และ อาฆาตจองเวรต่อกัน แต่ถ้าเราเข้าใจ
กระบวนการของความโกรธแล้ว และ อดทนดูความโกรธ
จนเห็นการดับของความโกรธได้ ความโกรธก็เป็นอันถูกละ
ไม่สั่งสมในจิตอีกต่อไป ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา (ขัน-ตี-ปะ-
ระ-มัง-ตะ-โป-ตี-ติก-ขา) ความอดทนเป็นตบะอย่างยิ่ง
แม้อารมณ์อื่นๆ ก็โปรดเทียบเคียงตาม กระบวนการนี้ พุทธ
บริษัททั้งหลาย หนทางแห่งการบรรลุถึง อภิมหาปัญญา อยู่
ตรงหน้าเรานี่เอง...

มโนธาตุ(ใจ) ได้รับรู้รับทราบเรื่องราวต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก จาก จิต ตัวนี้เอง แท้จริงแล้ว จิตเป็นกระแส แห่งพลังงาน ของ อนุ และ ปริมาณ ที่รวมตัวกันมาจาก เหล่า ธรรมารมณ์ ทั้งภายใน และภายนอก แล้วแผ่ซ่าน พลัง เชื่อมโยงไปทั่วทั้งร่างกาย เพื่อควบคุมบังคับบัญชาร่างกาย นักสรีระศาสตร์บางคนบอกว่า เป็นกระแสไฟฟ้าในร่างกาย

จิต มีกระบวนการแห่งการสร้างรูปร่าง(นามกาย) เสวยอารมณ์(เวทนา) จดจำ(สัญญา) คตินึก(สังขาร) และรับรู้ (วิญญาณ) กระบวนการเหล่านี้ เรียกว่า **ขั้น ๕** เพื่อให้จิต ดำรงตนอยู่ได้ แล้วกระทำการสังการต่างๆ อยู่ภายในร่างกาย โดยอาศัย **แรงจูงใจ** ส่งกระแสพลังออกไปเชื่อมโยงกับธาตุทั้ง ๔ เพื่อปรับให้อวัยวะต่างๆ เป็นไปตามความตั้งใจเรียกว่า **เจตนา** อวัยวะต่างๆ ทางร่างกายจึงสามารถ คิดได้ พุดได้ เคลื่อนไหวไปมาได้ ตามความตั้งใจของจิต ร่างกายจึงมีการ กระทำต่อสิ่งภายนอกได้เอง โดยอาศัยสายตาที่มองเห็น จมูกที่ดมกลิ่น ลิ้นที่ลิ้มรส กายรับการสัมผัส จิตรับ ธรรมารมณ์

มโนธาตุ (ใจ) เป็นเพียงแค่ **ผู้รู้** ว่า ธรรมารมณ์ที่ผ่าน เข้ามาในจิตนี้ ดีหรือไม่ดี น่าชอบใจหรือไม่ชอบใจ ดีใจหรือ เสียใจ พอใจหรือไม่พอใจ สุขใจหรือทุกข์ใจ แล้วส่ง คลื่นสัญญาณ **ความรู้** ไปที่ **จิต** เพื่อให้ **คิด** กระทำการ

ตอบสนอง ออกไป เมื่อได้กระทำให้สิ่งใดลงไปแล้ว ย่อมเกิดเป็นผลตามมา ๓ ลักษณะ คือ ดี ไม่ดี และกลางๆ

ผลทั้งสามนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นแค่เฉพาะขณะที่ทำอยู่เท่านั้น หากแต่มันยังเป็นผลนำสืบเนื่องต่อไปจนถึง ภพหน้า ชาตินี้หน้า เช่น ถ้าเราได้เคยดำใครไว้ในอดีตชาติ ผลแห่งการดำนั้นจะทำให้เราถูกคนอื่น **ดำคืน** ในชาติปัจจุบัน ถึงแม้เราจะไม่ได้ทำให้เขาโกรธเคืองก็ตาม

หากเราเกิดความ **โกรธ** แล้วได้ดำตอบกลับไป ผลแห่งการดำตอบในปัจจุบันนี้ อาจนำสืบต่อ **ปฏิสนธิ** (การนำเกิด) ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เปรต ผี อสุรกาย รอเราอยู่ในภพหน้า หรือ ถ้าไม่ได้ **แก้ไข** กรรมนั้นให้เบาบางลงด้วยการขอขมา เพื่อให้กรรมนั้นเป็น **อโหสิ** ก็อาจถึงกับตก **นรก** เลยก็ได้ พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงเรื่องของ กรรมเก่า และกรรมใหม่ไว้ให้พุทธบริษัทเรียนรู้ดังนี้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็กรรมเก่าเป็นไฉน?

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี้แหละ อันบุคคลพึงเห็นว่าเป็นกรรมเก่า อันปัจจัยปรุงแต่งแล้ว สำเร็จด้วยเจตนา เป็นที่ตั้งแห่งเวทนา ภิกษุทั้งหลาย นี้เราเรียกว่า กรรมเก่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็กรรมใหม่เป็นไฉน?

กรรมที่บุคคลกระทำด้วย กาย วาจา ใจ ในบัดนี้นี้แหละ เราเรียกว่า กรรมใหม่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ความดับกรรมเป็นไฉน?

นิโรธ ที่ถูกต้อง วิมุตติ เพราะความดับแห่ง
กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม นี้เราเรียกว่า ความดับ
แห่งกรรม*

สรุปแล้วก็คือ ตัวเรานี้แหละเป็นกรรมเก่าจากอดีต
และตัวเรานั้นแหละ เป็นผู้สร้างกรรมใหม่ และตัวเรานั้น
เช่นกัน ที่จะต้องรอรับผลกรรมที่เรากระทำไว้ เมื่อการกระทำ
ต่าง ๆ ที่เราได้กระทำไว้ จะมีผลสืบเนื่องไปเป็น ภพชาติ
ในเบื้องหน้า ศาสนธรรมจึงชี้ชัดให้เราได้ว่า บาปกรรม
เป็นของควรงดเว้นโดยประการทั้งปวง อีกทั้งยังต้องยุติการ
เกิด ให้ได้

ที่สุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิดจักมีได้อย่างไร? ในเมื่อ
พวกเราได้กระทำ กรรมชนิดนี้ อยู่ตลอดวันและคืน

พุทธบริษัททั้งหลาย! ศาสนธรรมเกิดขึ้นมาในโลกเพื่อสิ่ง
นี้แหละ พระพุทธเจ้าทรงรู้ ปัญหา ของมนุษย์ดี พระองค์จึง
บอกว่า อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่นนี้แหละ เป็นปัจจัยให้
เกิด ภพชาติ เราก็กต้องมาคิดว่า เรา ยึด สิ่งใดไว้?

พระพุทธเจ้าบอกว่า สัตว์โลกทั้งหมด ล้วนแล้วแต่ยึดถือ
ตัวตน ของตนเองไว้ จึงไม่พ้นจากการ เวียนว่าย เลยต้องมา
ลอยคอ อยู่อย่างน่าสงสาร แต่สัตว์โลกก็ไม่เคยสงสารตัวเอง

---

*กรรมสูตร พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค
ภาค ๑ เล่ม ๒๘ หน้า ๒๗๕ (ชุด ๕๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

เลย วัน ๆ หันหน้าเข้าหาแต่ โลกธรรม หันหลังให้กับ ศาสนธรรม แล้วจะมาเรียกร้องหาศาสนาธรรมก็เมื่อตอนที่ สบายเสียแล้ว

คำว่า **ตัวตน** ที่เรายึดไว้นั้น ไม่ใช่เพียงแค่ร่างกาย เท่านั้น แต่มีความหมายมุ่งไปที่ **ความเห็นผิด** ของเราเอง ที่มักจะมีความเห็น ว่า “มันจะต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่ง หรือภาวะอันใดอันหนึ่ง ที่มีอยู่ในกายนี้ว่า เป็นเรา ตัวตนอัน นั้นต้องมีอยู่แน่ๆ” แต่... เราก็มักรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร และอยู่ ส่วนไหนของร่างกาย? อันนี้แหละ คือ **ความเห็นผิด** ของเรา และ**ความเห็น** ชนิดนี้แหละ ที่ทำให้เรา **ยึด** อยู่กับร่างกายจน กลายเป็น **อัตตา** หรือ **ตัวตน** ในความคิดของเราเอง และเราก็มักรู้ว่าอัตตาอันนั้นไว้ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว **ตัวตน** ชนิดนั้น มันไม่มีหรอก ที่มีจริงนั้นมีเพียงแต่ **ธาตุ ๔** **ขันธ ๕** **อายตนะ ๖** เท่านั้น ที่มีอยู่ สืบต่อไปอยู่ ดำเนินไปอยู่ ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ที่คอยหนุนเนื่องเท่านั้นเอง

เมื่อเราไม่รู้เรื่องของ **ธาตุ ๔** **ขันธ ๕** **อายตนะ ๖** เราจึงยึดภาวะทั้งทางกาย และทางใจว่า เป็นเรา เป็น **ตัวตน** ของเรา แล้วกระทำการกรรมต่างๆ ด้วยความยึดถืออยู่ มันจึงมี ภพชาติรอเราอยู่ เมื่อเรารู้กาย รู้ใจ ตามความเป็นจริงแล้ววาง มันได้ ภพชาติก็จะถูกดับ การพิจารณาค้นคว้าให้เข้าใจในความ สืบต่อกันของ **ธาตุ ๔** **ขันธ ๕** **อายตนะ ๖** แล้วรู้เท่าทัน เป็นทางแห่งการบรรลุถึง **อภิมหาปัญญา** อย่างยิ่งยวด

เมื่อพุทธบริษัทได้เข้าใจกระบวนการของ กายกับใจ ชัดเจนดังนี้แล้ว จึงเกิด ปัญญา รู้ขึ้นมาว่า ไม่มีสัตว์(นิสสत्ต) ไม่มีบุคคล(นิชชีว) ไม่มีตัวตน(สุณฺณ) หรือสภาวะอะไรอย่างใด อย่างหนึ่ง อันมีอยู่ในร่างกายนี้ว่า เป็นเรา เป็น ตัวตน ของเรา มีแต่พลังแห่ง อนุ และปรมาณู* ที่รวมกันอยู่ในจิตนี้ เท่านั้นที่เคลื่อนไหวไปมาอยู่โดยมี ธรรมารมณ เป็นปัจจัย หนุนเนื่อง เมื่อรู้ชัดดังนี้แล้ว เรายังจะทูลบอก ร้าให้ คร้าครวญ เศร้าโศก อยู่หรือ? เมื่อขันธ ๕ แตกสลาย...

ธรรมะ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ แล้วนำมาแสดงนั้น พระองค์ก็ทรงนำเรื่องของธรรมารมณนี้แหละมาแสดง ว่าสิ่งที่ พระองค์ได้ตรัสรู้ นั้น เป็นเพียงแค่พลังงานแห่ง อนุ และ ปรมาณูเท่านั้น ไม่ควรที่เราทั้งหลายจะยึดไว้ ดังจะเห็นได้จาก ครั้งที่พระองค์ตรัสรู้ใหม่ ๆ พระองค์ทรงรำพึงว่า...

เหล่าสัตว์ผู้ยินดีแล้วด้วยความกำหนัด ถูกกองแห่ง ความมืดหุ้มท้อแล้ว จักไม่เห็นธรรมอันทวนกระแส ซึ่งละเอียด ลึกซึ้ง ลุ่มลึก เห็นได้ยาก เป็นอนุ**

*อธิบายความ อนุ ก็คือ จุดแห่งพลังที่เล็กมาก ๆ ปรมาณู คือจุดแห่งพลังที่เล็กยิ่งกว่า {อนุ(เล็ก) + ปรม(ยิ่ง) =ปรมาณู}

**มหาปทานสูตร พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค ภาค ๑ เล่ม ๑๓ หน้าที่ ๔๐ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

หากเป็น **ธรรมารมณ** ที่ดี จิตก็จะเก็บสะสม **พลังดี** นี้ไว้จนเกิดการ **รวมดวง** เป็นรัศมีสว่างเจิดจ้าอันทรงพลัง อยู่ภายใน พลังที่ดีนี้ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า **กุศล** เช่นพลัง ของ ทาน ศีล สมาธิ ปัญญา ในทางตรงกันข้าม หากธรรมารมณที่ไม่ดีผ่านเข้ามาในจิต พลังที่ไม่ดีก็จะถูก **เก็บสะสม** จนกลายเป็น **พลังชั่วร้าย** เช่น พลังของ ราคะ โทสะ โมหะ พระพุทธเจ้ามักจะเรียกว่า **เพลิงราคะ** **เพลิงโทสะ** **เพลิงโมหะ** เราจึงไม่สามารถจะรู้จักตัวเองเลยว่า ธรรมารมณ อันไหน ดี หรือร้าย เราจึงจะต้อง **อาศัย** ศาสนธรรมเป็น ผู้ชี้ทางให้

จิต เป็นที่เก็บกักพลังทั้งดี และไม่ดี ไว้ที่ตัวของจิตเอง โดยอาศัยธรรมารมณที่ผ่านเข้ามาทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย จิต ธรรมารมณ จึงเป็น **ปรมาณูแห่งจิต** ที่ไหลเข้ารวมกัน เป็นพลังงานสะสมไว้ในจิต เมื่อปราศจากธรรมารมณเสียแล้ว ปรมาณูแห่งจิตก็สลาย และจิตก็จะมีอยู่อีก กระบวนการสืบ ต่อทั้งหลายก็สลาย

แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ธรรมารมณเป็นธรรมชาติที่มี อยู่ ตั้งอยู่เป็นสภาวะดั้งเดิม ที่เรียกว่า **ฐิติภูต*** (ถิ-ติ-ภู-ตั้ง) ไม่ได้สลายไปไหน เพราะฉะนั้น สรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นกุศล และอกุศล ล้วนแล้วแต่พร้อมที่จะเป็น **ปรมาณู**

---

*ความหมาย : เป็นธรรมชาติที่มีอยู่แล้วโดยที่ไม่มีผู้สร้าง ยังไม่จัดว่าเป็นบุญหรือเป็นบาป เป็นธรรมชาติล้วนๆ

ของจิตได้เสมอ มันขึ้นอยู่กับว่า ช่องทางเข้าของธรรมารมณ์ที่ผ่านมาจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จะติดต่อเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสัมผัสสัมพันธ์กับอะไร และเป็นสิ่งไหน สิ่งนั้นเป็นบุคคล หรืออบุคคล หรืออาจเป็นทั้งบุคคล และอบุคคลก็ได้

ธรรมารมณ์ที่เกิดจากการ **เพ่งฌาน** อย่างเอกอุ หรือ **สมาธิ** ที่บำเพ็ญถึงขีดสุดแล้ว จัดเป็นพลังปรมาณูของจิตที่ยอดเยี่ยม นักเพ่งฌานมักจะมี **พลังจิต** ที่สามารถแสดง **อิทธิฤทธิ์** ได้หลายรูปแบบ แม้กระทั่งใช้พลังจิตทำลายล้างโลกนี้ทั้งใบได้ภายในพริบตา ทันทันสมัยกว่าห้วงบนิวเคลียร์อีก แต่นั่นก็ไม่ใช่ว่าจุดประสงค์ของศาสนธรรม เพราะถึงแม้จะมีพลังปรมาณูแห่งจิต ที่ยอดเยี่ยมขนาดนั้น ก็ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ **สงบ** อย่างแท้จริง...

คิดดูสิว่า ระดับจิตขนาดนั้น ยังไม่ถือว่าเป็นความสงบอย่างแท้จริง แล้วทำไม **พุทธบริษัท** ถึงได้ตั้งหน้าตั้งตา **ขมิขมัน** ทำกันเสียจริงหนอ?

สำนักสอนทำฌาน สมาธิ มีเต็มเกลื่อนไปหมด มีสอนทั้งสมาธิระดับอนุบาล จนถึงขั้นของฌาน มีหลักสูตรการทำฌานแบบครึ่งขั้น และเต็มขั้น และ หลักสูตรทำสมาธิเจ็ดวัน บ้าง สิบห้าวันบ้าง แถมบางสำนักออกใบประกาศนียบัตรให้ด้วย แล้วก็เอาใบประกาศนียบัตรนั้นนั่นแหละมาอวดกัน โอ้หนอ! ศาสนธรรมมาถึงยุคที่เหลือแต่ **ใบ** แล้วละหรือ?

จุดประสงค์ของศาสนธรรม ไม่ใช่การให้ทาน ไม่ใช่การรักษาศีล ไม่ใช่สมาธิ และการนั่งทำสมาธิ แต่เป็น นิพพาน ที่ยุติการเวียนว่ายได้ แต่ถึงกระนั้น ก็ยังจะต้องอาศัยการให้ทาน การรักษาศีล การนั่งสมาธิ และการทำสมาธิอยู่ เพราะธรรมารมณฺ์เหล่านี้ เป็น ปริมาณแห่งจิต ที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะหนุนนำจิตให้รู้จัก พระนิพพาน ได้ง่าย

สำนักครูบาอาจารย์ที่สอนเรื่องนิพพานอยู่ ก็จะยืมเปลี่ยนิกกระหม่อมอยู่ภายในว่า “เราก็สอนมาถูกทางแล้วนี่”

ใช่! สอนเรื่องนิพพานนั้นถูกทางจริงอยู่ แต่สอนให้นั่งสมาธิไปที่นิพพานวันละหลายรอบนี่สิ ผิดเต็มประตูเลย! ยิ่งกว่านั้น เมื่อไปนิพพานกลับมา แล้วคุยฟุ้งอีกว่า “นิพพานเป็นเมืองที่สวยงามมาก สวยงามยิ่งกว่าชั้นเทพ ชั้นพรหมอีก ต้องไปดูเองจึงจะรู้” มีที่ไหน(วะ!) นิพพานเป็นเมือง

นิพพาน เขาไม่ได้ไปด้วยการนั่งสมาธิ หรือนั่งทำสมาธิหรือ นั่งทำสมาธิ แต่เขาไปได้ด้วยการ ดับ ต่างหาก และถ้าผู้ใดได้ไปถึงนิพพานแล้ว ผู้นั้นก็จะไม่สามารถ กลับมาสู่โลกมนุษย์ นี้อีกเลยตลอดกาล พระพุทธเจ้าตรัสเรื่อง สภาวะ ของนิพพานไว้เพื่อป้องกันการถกเถียงกันไว้ว่า...

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย आयตนะนั้นมียอยู่ ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาसानัญญายตนะ วิญญูณานัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวะสัณญานาสนัญญายตนะ โลกนี้

โลกหน้า พระจันทร์ และพระอาทิตย์ทั้งสอง ย่อมไม่มีใน
อายตนะนั้น

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราย่อมไม่กล่าวซึ่งอายตนะนั้น
ว่า เป็นการไป เป็นการมา เป็นการจุติ (เคลื่อน หรือ ตาย)
เป็นการอุบัติ (เกิด) อายตนะนั้น หาที่ตั้งอาศัยมิได้
มิได้เป็นไป หาอารมณ์มิได้ นี่แลเป็นที่สุดแห่งทุกข์*

เมื่อเข้าใจทิศทางของศาสนธรรมไม่ถูก แน่นอนว่า
จะต้องเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ดี เพราะฉะนั้น พุทธบริษัทพึงให้
ความเคารพยำเกรงพุทธพจน์ ให้ถึงที่สุดแห่งดวงฤทัย

ธรรมนาวา ยังจะจอดรอชนผู้ ลอยคอ อยู่ และผู้ที่อยู่
บนเรือก็หวังอยู่ว่า พุทธบริษัทที่อยู่กลางห้วงทะเลลึก จักหันมา
สนใจธรรมนาวา ให้มากขึ้นอยู่บ้าง...

(หมายเหตุ เขียนมาถึงตรงนี้ พระอาจารย์ จึงได้หยุดไว้เมื่อ
วันที่ ๒๘/๑๒/๕๒ ณ ดอยประสงค์ธรรม แล้วได้มาเขียนต่อที่
ดอยเวียงเกียงวนา เมื่อวันที่ ๑๐ ก.พ. ๕๓)

.....

---

*ปฐมนิพพานสูตร พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทาน
ภาค ๓ เล่ม ๔๔ หน้าที่ ๗๑๑ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

ในหัวงกระแสะแห่งน้ำเค็ม มีทั้งความทิว ความกระหาย ความหวาดกลัว ผู้คนดำผุดดำว่ายอยู่ ต่างคนก็ต่างพุงตัวเอง เพื่อไม่ให้จมน้ำ ย่อมหาความสำราญใจได้ยาก ถึงแม้จะมี เรือธรรมนาวาจอดรออยู่ก็ตามที ก็หาผู้สนใจน้อยชะเหลือเกิน ก็เพราะว่าพวกเขาทั้งหลายยัง **ชื่นชอบ** หัวงแห่งน้ำเค็มอยู่ ประดุมัจฉาชื่นชอบคลื่นแห่งวาริ ถึงแม้จะถูกจับโยนขึ้นบนบก ก็มีแต่จะตะเกียกตะกาย **ดิ้นรน** ลงในน้ำ แต่ลองฟังเสียงพรั่ำ บ่นของพวกเขาสี พวกเขาโอดครวญอยากเป็นอิสระ พวกเขา ร่ำร้องเรียกหาที่พึ่ง พวกเขาอยากพ้นทุกข์... ถ้าได้ขึ้นไปอยู่บน ฝั่งแล้วจะมีความสุขเพียงไร... จงมองหาฝั่งสิ...

ผู้คนทั้งหลายที่กำลังมองหาฝั่งอยู่ ต่างก็เหนื่อยอ่อน ท้อแท้อาลัย เมื่อยล้า หมดหวัง เพราะมองไปสุดสายตา ที่ไหน ก็มีแต่น้ำทะเล ในขณะที่คนทั้งหลายมองหาฝั่งอยู่นั้น พลัน! ก็ได้มีเสียงดังก้องชัดเจนมาจาก **เรือธรรมนาวา** ว่า...

“พวกท่านทั้งหลายไม่ต้องมองหาฝั่งหรอก แต่จงมองหา เรือใหญ่ที่จอดรออยู่ตรงหน้าพวกท่านนี้แหละ เรือใหญ่จักพา ท่านขึ้นบนฝั่งเอง”

ชนผู้ลอยคออยู่ ต่างก็เงี้ยวโสตสดับเสียงนั้น “พุทธบริษัท ทั้งหลาย! ทางเรือใหญ่ธรรมนาวา จะปล่อยเรือลำเล็กจำนวน ๘๔,๐๐๐ ลำ (แปดหมื่นสี่พัน) ออกไปรับพวกท่าน หากพวก ท่านพอใจในเรือลำใด ก็จงขึ้นเรือลำนั้นเถิด”

เมื่อเสียงประกาศสิ้นสุดลง ความรู้สึกของพุทธบริษัท ปานประจักษ์ว่ามีเทพมาบันดาล มีปาฏิหาริย์มาช่วยเหลือ พุทธบริษัทจำนวนมาก ได้พยายามปีนขึ้นเรือลำเล็กอย่าง ทูลักทะเล ในขณะที่ปีนพายขึ้นเรืออยู่นั้น ต่างก็เบียดเสียดกันขึ้น อย่างพัลวัน โดยไม่ได้มีความเอื้ออาทรต่อกันเลย มีเสียงพูด เบา ๆ อยู่บนเรือใหญ่ว่า

“เออหนอ! พุทธบริษัทยังไม่ทิ้งสันดานเดิม”

เมื่อขึ้นบนเรือลำเล็กได้แล้ว พุทธบริษัทก็พากันสรรเสริญคุณงามความดีของ เรือ ลำเล็กต่างๆนาๆ หาได้ สนใจที่จะพายเรือเล็กไปเทียบขึ้นเรือใหญ่ไม่ กลับพากันชมเชย เรือลำเล็กๆ นั้นว่า ได้ช่วยให้ตน พ้น จากการลอยคอได้อย่าง น่าอัศจรรย์ และที่ยิ่งน่าตกใจไปมากกว่านั้นก็คือ พุทธบริษัทที่ อยู่บนเรือลำเล็ก ได้กระทำการสร้าง วัตถุรูป ขึ้นมา แล้ว ปลุกเสก เป็นวัตถุมงคลแจกจ่ายกันเต็มไปหมด เพียงเพราะอยากจะ สรรเสริญ คุณงามความดีของเรือที่ ออกมารับพวกตน นี่หรือคือความฉลาดของพุทธบริษัทที่อยาก พ้นไปจากห้วงทะเลทุกข์ แล้วอย่างนี้พุทธบริษัทจักพ้นจาก ห้วงทะเลทุกข์ อย่างไรได้?

เครื่องรางปลุกเสก เป็นสิ่งที่มีมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แม้ก่อนที่จะมีพระพุทธเจ้า คนยุคนั้นก็นิยมกระทำกันอยู่ แต่เมื่อพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ สิ่งปลุกเสกทั้งหลาย ก็กลายเป็น ความ งามงาย ที่บุคคลผู้โง่เขลายึดติด ส่วนผู้ที่ ตื่นรู้ กับความ

จริงแห่ง **สังฆธรรม** เขาทั้งหลายเหล่านั้น ได้สละวัตถุปลุกเสกทิ้ง แล้วยอมรับเอา **พระรัตนตรัย** เป็นเครื่องนำทางชีวิตอย่างถูกต้อง แต่พอมาถึงยุคสมัยนี้ เครื่องรางปลุกเสกทั้งหลาย กลับกลายเป็นเครื่องนำทางชีวิตของพุทธบริษัทอย่างเหนียวแน่น พระรัตนตรัยอันดีงาม จึงดูเหมือนจะกลายเป็นเรื่องมγγายเสียแล้ว จะมีพุทธบริษัทสักกี่คนที่รู้จักคำว่า **พระรัตนตรัย** อย่างถูกต้อง หากพุทธบริษัทรู้จักพระรัตนตรัยอย่างถูกต้องแล้ว แต่ทำไมยังชวนขวายในการกระทำวัตถุปลุกเสก กันเสียจริงหนอ?

เรื่องของวัตถุปลุกเสก มักจะเป็นกิจของพวกที่หลงศาสนา เสียเป็นส่วนมาก

ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น?

ก็เพราะพุทธบริษัทรู้จักพุทธศาสนาไม่ถ่องแท้ รู้ไม่ลึกซึ่งรู้ไม่ถึงแก่น รู้แต่เพียงแค่เรื่องเล่าสืบบๆ กันมาจากบรรพบุรุษแล้ว เชื่อ และ กระทำตามด้วยความมัวเมา โดยไม่ได้คำนึงถึงคำสอน แต่ถือเอาความพอใจของตนเป็นหลัก ความเชื่ออย่างนี้ เป็นความเชื่อแบบ มัวเมา ชนิดที่ว่า หัวราน้ำ ที่เชื่อจนแทบจะโง่หัวไม่ขึ้น ก้มหน้าก้มตากราบไหว้บูชาแต่วัตถุรูป โดยเข้าใจว่า ตนได้กระทำคุณงามความดีแล้ว ไม่สนใจใยดีคำสั่งสอน ที่จะนำมาปฏิบัติกับตนเองเพื่อบรรเทาทุกข์ หากไม่เรียกว่า พวก หลงศาสนา แล้วจะให้เรียกว่าอะไร?

พุทธบริษัททั้งหลาย! โปรดอย่าได้ยึดถือทิฏฐิอันกระด้างเช่นนั้นเลย บัณฑิตผู้ฉลาด ย่อมจะไม่พ่่าชีวิตตนเองให้หมกจมอยู่ใต้กองอิฐ หิน ปูน ทราย ทองเหลืองทองแดง ที่คนทั้งหลายเข้าใจว่า เป็นเครื่องหมายตัวแทนของพระพุทเจ้าทรอก

พระรัตนตรัย หาใช้วัตถุปลูกเสกดังที่พุทธบริษัทเข้าใจไม่ หากแต่ คือ พลังทางธรรมชาติอันบริสุทธิ์ ที่สามารถรับทราบได้โดยทางใจที่มี ศรัทธา อันเปี่ยมล้น หาใช้ศรัทธาประเภท หัวเต่า ไม้ อำนาจแห่งพระรัตนตรัย จะเกิดขึ้นด้วยการ ระลึก ถึงความเป็น พุทธะ ธรรมะ สังฆะ อย่างถูกต้อง แต่พุทธบริษัทไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจใน พุทธะ ธรรมะ สังฆะ จริงๆเลย แล้วอย่างนี้ พุทธบริษัทจะ เข้าถึงพระรัตนตรัยได้อย่างไร?

พุทธบริษัททั้งหลาย! สมัยหนึ่ง*พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จพระพุทดำเนินทางไกลอยู่ในระหว่างเมือง อุกกัฏฐะ กับ เมืองเสตัพพะ แม้โทณะพราหมณ์เดินทางไกลอยู่ในระหว่างเมือง อุกกัฏฐะ กับเมือง เสตัพพะ โทณะพราหมณ์ได้เห็นรูปจักรในรอยพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า ประกอบด้วยสี่กำ นับ ๑,๐๐๐ มีกง มีดุม บริบูรณ์ด้วย

---

*โทณสูตร พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต เล่ม ๓๕ หน้าที่ ๑๓๖ (ชุด ๔๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

ลักษณะการพร้อมสรรพ เห็นประหลาดไม่เคยมี ชะรอยจัก
ไม่ไช่รอยเท้ามนุษย์

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จแวะไปประทับอยู่ที่
โคนไม้แห่งหนึ่ง ทรงคู้บัลลังก์ ตั้งพระกายตรง ดำรงพระสติไว้
จำเพาะหน้า โทณะพราหมณ์เดินตามรอยพระบาทไป
พบพระองค์ดูผิดพ้องน่าเลื่อมใส อินทรีย์สงบ มีพระหทัย
อันสงบ ได้รับการฝึกฝน และ ความสงบอย่างยอดเยี่ยม มีตน
ฝึกแล้ว คู้ครองแล้ว มีอินทรีย์อันรักษาแล้ว เป็นผู้ประเสริฐ
ครั้นแล้วจึงเข้าไปใกล้แล้วทูลถามว่า

ท่านผู้เจริญ ท่านเป็นเทวดาหรือ?

ตรัสตอบว่า เราไม่เป็นเทวดา พราหมณ์

โทณะ : ท่านเป็นคนธรรพ์หรือ?

พระพุทเจ้า : ไม่เป็น พราหมณ์

โทณะ : ท่านเป็นยักษ์กระมัง?

พระพุทเจ้า : ไม่เป็น พราหมณ์

โทณะ : ท่านเป็นมนุษย์สิ?

พระพุทเจ้า : ไม่เป็น พราหมณ์

โทณะ : ข้าพเจ้าถามว่า ท่านเป็นอะไร ท่านก็ตอบว่า
ไม่เป็นๆ ถ้าเช่นนั้น ท่านเป็นใครกัน?

พระพุทธเจ้า : แน่ะพราหมณ์ ท่านจงจำเราไว้ว่าเป็นพุทธะ (เพราะตรัสรู้สี่จจะ ๔ หมายถึง อริยสัจ ๔)

พุทธบริษัททั้งหลาย! ท่านได้อ่านเรื่องนี้แล้ว ท่านเกิดปัญญา รู้ อะไรขึ้นมาบ้างหรือไม่? ความเป็นพุทธะจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะมี ธรรมะ (อริยสัจ-ความจริง ๔ ประการ) ความเป็นสังฆะ จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัย พุทธะ เพราะฉะนั้น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงรวมอยู่ใน ความเป็น พระธรรม หากพุทธบริษัทจะฟังพระรัตนตรัย ก็ต้องทำความเข้าใจใน ธรรมะ ให้ถ่องแท้ ซึ่งก็ควรเป็นหน้าที่ **หลัก** ของพุทธบริษัท อยู่แล้วมิใช่หรือ? แล้วโยคที่ว่าวัตถุปลุกเสกมาเป็นที่ฟังอีกเล่า แม้แต่ความเป็นมนุษย์ในตัวของพระพุทธเจ้าเอง พระองค์ก็ทรงบอกว่าไม่ใช่พุทธะ แล้ววัตถุปลุกเสกจะเป็น **พุทธะ** ให้ชาวพุทธ ฟังอย่างไรได้?

มีเรือลำเล็กอยู่เพียงไม่กี่ลำ ที่เข้ามาเทียบเรือใหญ่ ธรรมนาวาได้ แต่ยังมีอีกมากมายหลายลำ ที่ยังล่องลอย กระเจายกันอยู่กลางห้วงทะเลลึก ผู้คนที่อยู่บนเรือลำเล็ก เหล่านั้น ก็ดูเหมือนจะไม่แยแสเรือใหญ่เสียด้วย สนใจก็แต่วัตถุที่ **ปลุกเสก** ไว้เป็นเครื่องบูชาเหนือชีวิต เสี่ยงสวดสรรเสริญก็ยังคงดั่งกระหิม พวกเขายินดีพอใจอยู่กับเรือลำเล็ก แต่พวกเขาก็หาได้รู้ไม่ว่า เรือลำใหญ่นี้่น่ายินดียิ่งกว่า

พุทธบริษัททั้งหลาย! จักทำอย่างไรดีกับเรือลำเล็กอีก เป็นจำนวนมาก ที่ไม่ยอมเข้ามาเทียบเรือใหญ่ พวกเขาจะรู้

หรือไม่ว่า เรือลำเล็กไม่สามารถรับน้ำหนัก **วัตถุปลุกเสก** ที่พวกเขากระทำกันขึ้นมาได้ และอีกไม่นานพวกเขาคงจะต้อง **จม** ลงสู่ก้นทะเลลึกเป็นแน่ แล้วมันจะมีประโยชน์อะไรกับการที่พวกเขาผู้ซึ่งอยากจะ **พ้น** จากการลอยคอเล่า?

โดยธรรมชาติของมนุษย์ผู้เป็น **ปุถุชน** (ชนผู้หนาด้วยกิเลส) ย่อมไม่ทราบเรื่องราวที่แท้จริงของศาสนธรรมอยู่แล้ว ถึงแม้จะมีหลักคำสอนที่จดจารึกไว้ใน **พระไตรปิฎก** ตั้งอยู่ต่อหน้าก็ตาม เขาก็หาได้สนใจไม่ เรื่องอันสำคัญ และจำเป็นต่อชีวิตของพวกเขามากที่สุด ก็คือการ **ดำรงชีพ** ส่วนเรื่องอื่นนั้นก็ เป็นแค่เพียงเรื่องที่ **ฟังหูไว้หู** เท่านั้น แม้แต่เรื่องของศาสนธรรมอันประเสริฐ ก็ยังรวมอยู่ในคำว่า **ฟังหูไว้หู** ของพุทธบริษัทเหมือนกัน

การที่จะทุ่มเทความ **เชื่อ** ต่อศาสนธรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างเต็มเปี่ยม และทุ่มเทการ **ปฏิบัติ** ให้ถูกต้องตามทางสายกลาง นั้น จึงมักจะตกอยู่กับพุทธบริษัทในระดับ **กัลยาณชน** คือชนผู้ไฝ่ดีเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ชนผู้ไฝ่ดีไม่ได้มีมาก เมื่อเทียบกับ **ปุถุชน** จึงเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งกันในทาง **ความคิดและวิธีปฏิบัติ** ต่อศาสนาธรรมของเหล่าพุทธบริษัทกัลยาณชน กับพุทธบริษัทปุถุชน ที่ไม่เข้าใจเรื่องราวของศาสนธรรมอย่างถ่องแท้ แล้วปฏิบัติต่อศาสนธรรมไม่ถูกต้องตรงกัน

พุทธบริษัทปุถุชนมักจะยึดถือวิธีการทางศาสนธรรมที่ตนได้เคยกระทำสืบต่อกันมาแต่บรรพบุรุษ หาได้ที่จะขบคิดถึงความเป็นจริงทางศาสนธรรมไม่ พุทธบริษัทปุถุชนผู้แสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาตบสนองความ เป็นอยู่ ของตน แม้แต่เรื่องของศาสนธรรมก็ยัง ไม่วาย ที่จะถูกแสวงหามาเพื่อเป็นเครื่องมือ ในการดำรงชีพของพุทธบริษัทปุถุชนเอง จึงได้ เกิดมีศาสนธรรมแบบ พุทธบริษัทปุถุชน ขึ้นมาอย่างไร้การควบคุม

ศาสนธรรมของพุทธบริษัทปุถุชนในยุคนี้ จึงมักจะกลายเป็นเรื่องของ พิธีอันศักดิ์สิทธิ์ การสวดมนต์อันวอน การแสวงหาโชคลาภ การเสี่ยงดวง การทำนายทายทัก การรอฟลัดลบันดาล การบูชาเทพเจ้า การเซ่นสรวงเจ้าพ่อเจ้าแม่ การผลิตวัตถุปลุกเสกให้เฮา และอื่นๆ อีกมากตามแต่พุทธบริษัทปุถุชนจะคิดได้ โดยเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสุข ความสำเร็จทางวัตถุ และทรัพย์สินของพุทธบริษัทเอง ช่างน่าเศร้า! ปุถุชนก็คือปุถุชนอยู่วันยันค่ำ

เมื่อพูดถึงเรื่องของศาสนธรรม พุทธบริษัทมักจะบอกว่าฉันรู้ดีแล้ว แล้วก็หัวเราะเย้ยหยัน แต่ก็ยังพากันกระทำสิ่งที่ขัด กับศาสนธรรมกันอยู่เรื่อย ๆ ครั้นแล้ว ก็พูดด้วยน้ำเสียงอันกร้าวอย่างอหังการว่า ไม่ต้องมาสอนหรอก พร้อมกับมีท่าทีเหยียดๆ หากเป็นเช่นนั้น ผู้ซึ่งปฏิบัติตามศาสนธรรมอยู่ในเวลานี้ ก็คงจะยังไม่รู้ดีกรรมัง?

ศาสนธรรมไม่ใช่เรื่องเล็กๆน้อยๆ ที่เราจะเข้าใจเอาเองได้เลย พุทธบริษัทที่พูดว่า **เข้าใจดีแล้ว** แต่ทำไมยังยั้งหมั่นกันอยู่ ไม่ ตื่นตัว กันสักที เหมือนกับว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญอะไร แต่ลองมาดูพุทธบริษัทที่เขา **เข้าใจ** ศาสนธรรมจริงๆสิ เขามีความตื่นรู้ เบิกบานในธรรม ไม่กล้ากระทำการที่ขัดแย้งกับศาสนธรรมเพราะเหตุแห่งชีวิตแล้วชีวิตของเขา ก็ไม่เคยกัมทัวให้กับโลกธรรมเลย เพราะฉะนั้น พุทธบริษัทที่พูดว่าฉันรู้ดีแล้ว จะถือว่าเป็นการพูดด้วยความ **สะเพร่า** ได้หรือไม่?

พุทธบริษัทที่ได้อ่านเรื่องที่เขียนขึ้นมา ini อาจจะมีความคิดอยู่ภายในว่า ผู้ที่เขียนเรื่องนี้ช่าง **สุดโต่ง** เสียจริง หากพุทธบริษัทมองว่า ข้อความที่เขียนขึ้นมา ini เป็นทางสุดโต่งจริง ก็จงได้โปรดเจียโสตสดับ **พุทธพจน์** (คำที่พระพุทธเจ้าตรัส) ดูทีว่าเป็นอย่างไร? **พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสกับมารผู้มีบาปว่า...**

รูปใดๆ (ในบรรดาวัตถุรูปทั้งหมด) จะอยู่ในโลกนี้หรือโลกอื่น และจะอยู่ในอากาศ (ล่องลอยบนอากาศได้) มีรัศมีรุ่งเรืองก็ตามที (แสดงปาฏิหาริย์มีแสงรุ่งเรืองได้) รูปทั้งหมดเหล่านั้น **อันมารสรรเสริญแล้ว** วางดักสัตว์ไว้แล้ว **เหมือนเขาเอาเหยื่อล่อ** เพื่อฆ่าปลาฉนั้น ฯ*

*นานาตติยสูตร พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ภาค ๑ เล่ม ๒๔ หน้าที่ ๔๐๑ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้เช่นนี้ พระองค์ตรัสไว้ด้วย **สัมพันธุตถญาณ** (สัม-พันธ-ยุ-ตะ-ยาน) แปลว่า ความรอบรู้ในสรรพสิ่ง พระองค์ทรง **ตำหนิ** วัตถุรูปที่ผู้คนติดใจยินดี แม้ว่าจะเป็นรูปร่างของพระองค์ก็ตาม ก็เปรียบเสมือน **กัณฑ์** ที่วางไว้เพื่อเป็น **เหยื่อ** ดักล่อของเหล่ามารร้าย หากมีใครเข้าไปติดกับดักที่วาง ล่อ ไว้ นั่น คิดดูเถิดว่า พวกเขาจะลำบากเพียงไร

ที่ได้พยายามเขียนขึ้นมาี้ ก็เพื่อต้องการ **เชิดชู** หลักคำสอนอันเป็น **สัมพันธุ** ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถูกต้องตาม **มัชฌิมาปฏิปทา** (ทางดำเนินสายกลาง) อย่างแท้จริง และเพื่อให้พุทธบริษัท รู้จักหลีกเลี่ยงออกจาก **กัณฑ์** ที่เหล่ามารร้าย วาง ล่อ ไว้ให้หลงติด แล้วผู้ที่บอกว่า เรื่องที่เขียนขึ้นมาี้เป็นทาง **สุดโต่ง** จะมีชื่อว่าเป็นการ **เหยียดหยาม** **สัมพันธุตถญาณ** ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ?

หรือว่า ชาวพุทธในยุคนี้ คงตกไปอยู่ใน **ฝักฝ่าย** ของมารเสียสิ้นแล้ว จึงเลือกที่จะดำเนินรอยตามวิถีแห่งมาร ปฏิเสธทางสายกลางเสียอย่างสิ้นเชิง แล้วบอกว่า หนทางสายกลางนี้สุดโต่งเกินไป ยากที่จะดำเนินตาม

หากเป็นเช่นนี้ก็แสดงว่า หนทางของ **เหล่ามาร** เริ่มเปิดกว้าง แล้วดำเนินตามได้อย่างง่ายดาย ทางแห่ง **พุทธะ** เริ่มเลือนหาย สาวกของเหล่ามารร้ายทั้งหลาย จึงมีทั้ง **ภิกษุ** **ภิกษุณี** **อุบาสก** **อุบาสิกา** ที่พยายามชวนชวายนกันสร้างแต่ **วัตถุปลูกเสก**ขึ้นมา เพื่อเป็นกัณฑ์ล่อลวงผู้ **โง่เขลา** ให้เข้าไป

เป็นบริวารแห่งมาร แล้วเสกสรร ปั้น แต่งกันขึ้นมาว่า
 วัตถุนิยม คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำ ศาสนา นี้อะไรกัน! พวกเขาคง
 คิดว่า คนทั้งโลกจะ โง่ เหมือนกันทั้งหมดอย่างนั้นเชียวนะหรือ?

พุทธบริษัทที่ดี ควรเป็นผู้ รู้ตาม และกระทำตามคำ
 สั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้ถูกต้อง หรือถ้ากระทำตามไม่ได้
 ก็ควรจะช่วยกัน รักษา เนื้อหาแห่งคำสอนไว้ไม่ให้ เลอะเลือน
 จากหลักเดิม พวกเราควรที่จะกล้าเปิดเผยหลักของ
 มัชฌิมาปฏิปทา ให้รุ่งเรือง แล้วขับไล่ความเขลาออกจากชีวิต
 ปิดหนทางแห่งมารร้ายอันเปรียบเสมือน เงามืด ไม่ให้ปกคลุม
 จิตใจ ใช้พลังแห่ง ความรู้ เป็นเครื่องนำทาง ปล่อยวางสิ่ง
 ทำให้มืดบอด แล้วชีวิตจะปลอดภัยในหนทางแห่ง วิญญูสงสาร
 ประตูประนิพพานก็จะถูกเปิดกว้างเอาไว้สำหรับตน ถึงตอนนั้น
 ก็อยู่ที่ตัวของเราเองแล้วว่า จะกล้าเดินเข้าสู่พระนิพพานที่อยู่
 ตรงหน้าหรือไม่?

การพูดถึงศาสนธรรมใน ยุคนี้ ดูเหมือนว่าจะเป็นความ
 ขัดแย้ง อยู่ในใจคน เมื่อจะพูดออกไปแต่ละครั้ง ก็เหมือนกับมี
 อะไรมายึดปากไม่ให้พูด ก็เลยมีแต่ นิ่ง มองดูท่าทีของคนใน
 ยุคนี้ว่า จะหมุ่นไปในกระแสของอะไร ดูสิ! พวกเขาสรรเสริญ
 วิทยาศาสตร์ สมัยใหม่กันยกใหญ่ ทั้งๆที่ พระพุทธเจ้า ก็ทรง
 เป็นบิดาแห่งนักวิทยาศาสตร์ของโลก มาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล
 แล้ว แต่กลับบอกว่า วิทยาศาสตร์ของพระพุทธเจ้า พิสูจน์

ไม่ได้ ข้อนี้ควรตกแก่ นักพิสูจน์ ทั้งหลาย ที่ควรทำความเข้าใจ และควรหาโอกาสเข้ามาพิสูจน์กันบ้าง

นักวิทยาศาสตร์แห่งยุคสมัย มีวิthyการอันก้าวล้ำ เพื่อกะทำการพิสูจน์สิ่งต่างๆ ในโลก ให้ปรากฏเป็นความจริง ในด้าน **รูปธรรม** อันเป็นเพราะวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ มีความเชื่อมั่นว่า สิ่งใดมีอยู่จริง สิ่งนั้นต้องพิสูจน์ได้ด้วยการ **สัมผัส** สิ่งที่สัมผัสไม่ได้ ถือว่าเป็นเรื่อง **เหลวไหล**

พุทธบริษัทแห่งยุคสมัย ผู้ใฝ่ฝันอยู่กับวิทยาศาสตร์อันก้าวล้ำ จึงเริ่ม **คล้อยตาม** ความเห็นของนักวิทยาศาสตร์แห่งปัจจุบัน ขาดการสันนิษฐานในเนื้อหาอันเป็นหลัก **ธรรมชาติ** จึงตั้งหน้ารอคอยแต่สิ่งใหม่ๆ จากคณะนักวิทยาศาสตร์ที่จะคอย **บันดาล** ให้ เมื่อข้าพเจ้า **นั่งมอง** สิ่งทีวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ **มอบ** ให้กับคนยุคนี้แล้ว ยิ่งทำให้ข้าพเจ้า **นั่งเฉย** อยู่ไม่ได้

ท่านทั้งหลาย! จะให้ข้าพเจ้านิ่งดูตายอย่างไรได้เล่า? นั่น ก็ญาติพี่น้องของเรา โนน ก็มิตรสหายของเรา โนน ก็เพื่อนร่วมโลกของเรา ดูสิ่งที่วิทยาศาสตร์มอบให้กับพวกเขาสิ พวกเขากำลังจะฆ่ากันเอง บางคนก็ร้องไห้ครวญคราง **สิ้นหวัง** ในชีวิต บางคนก็หัวเราะเสียงกร้าวอย่างจ้องทอง บางคนก็แทบจะฉีกเนื้อกันกิน บางคนก็อยู่อย่างไร้ทิศทาง ในชีวิต บางคนก็ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม ผู้คนกำลังจะ **ทอดทิ้ง**กัน พวกเขา กำลังจะบ้ากันขนานใหญ่แล้ว จะมีอะไร

ช่วย เขาได้ดีเท่ากับการชี้ทางรอดให้เล่า ศาสนธรรม จึงควร เป็น ทางออก ที่ดีที่สุดในเวลานี้มีใช่หรือ?

วิทยาศาสตร์บอกว่า สิ่งที่สัมผัสไม่ได้ ถือว่าเป็นเรื่อง เหลวไหล เพราะฉะนั้น เรื่องราวของพระพุทธศาสนาจึงเป็น เรื่องที่ **จริง** ที่สุด! เพราะสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงนำมาสั่งสอน ทุกถ้อยคำ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่พระองค์ทรง **สัมผัส** ด้วยตัวของพระองค์เองมาแล้วทั้งสิ้น

หากพุทธบริษัทมีความ **ศรัทธา** (เชื่อมั่น) ในความเป็น **พุทธะ** ของพระพุทธเจ้า ย่อมไม่ควรที่จะถกเถียงกัน แต่ถ้า พุทธบริษัทยังมีความ **เคลือบแคลง** ในความเป็นพุทธะของ พระองค์ ก็ย่อมเกิดความ **ลังเล** ที่จะเชื่อ แต่ทว่า! ลองเปรียบเทียบระหว่างคำสอนของพระพุทธเจ้า กับคำสอน ของนักวิทยาศาสตร์ดูสิ พุทธบริษัทคิดว่า สิ่งไหนน่าที่จะควร **ลังเล** มากกว่ากัน?

แน่นอนว่า เรื่องราวต่างๆที่พวกเราเคยเรียนรู้มา ต้องได้ยินมาว่า พระพุทธเจ้าคือ **พระอรหันต์** ผู้สิ้นกิเลส การได้ยินได้ฟังอย่างนี้ คงไม่ผิดเพี้ยนแน่ แต่พวกเราเคย ได้ยินใหม่ว่า มีนักวิทยาศาสตร์ในอดีตที่ผ่านมาเป็น พระอรหันต์สิ้นกิเลส ตั้งแต่เกิดมาก็ยังไม่เคยได้ยินเลยว่า จะมี นักวิทยาศาสตร์คนไหนเป็นพระอรหันต์ ศรัทธาจึงมอบไว้ให้กับ ความเป็น **พุทธะ** ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก็ไม่ได้ **ดูแคลน** ความเป็นนักวิทยาศาสตร์อันใดเลย

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ชื่อเสียงเรียงนามนี้ คงคุ้นเคยกันดี ในหมู่นักวิทยาศาสตร์ จากทฤษฎี **สัมพัทธภาพ** อันลือลั่น แต่ก็ไม่เคยมีใครทราบเลยว่า ไอน์สไตน์คิดค้นทฤษฎีนี้ขึ้นมาได้อย่างไร หากจะขอวิจารณ์นักวิทยาศาสตร์ผู้นี้สักเล็กน้อย เพื่อเป็นอุทาหรณ์บ้าง ก็คงจะไม่ว่าอะไรกัน ผิดถูกประการใด โปรดให้อภัยให้แก่ผู้มีความรู้น้อยด้วย

ผลแห่งการค้นคว้าของไอน์สไตน์ ได้ผลเกือบจะ คล้ายคลึงกับผลแห่งการค้นคว้าของพระพุทธเจ้า แต่ขอลองให้ พุทธบริษัทไตร่ตรองสันนิษฐานดูว่า ผลแห่งการค้นคว้าของ พระพุทธเจ้ากับไอน์สไตน์ แตกต่างกันอย่างไบบ้าง?

ไอน์สไตน์ รู้จักทฤษฎีสัมพัทธภาพ ด้วยการฝึกลมอง ทุกอย่างที่สามารถสัมผัสได้ ว่ามีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตลอด สาย ไม่ว่าจะเป็นแสง สี เสียง สสาร พลังงาน แม้กระทั่งเรื่องของกาลเวลา ทุกอย่างเป็นเหตุปัจจัยที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอยู่ ตลอด เครื่องมือที่ไอน์สไตน์ใช้ค้นคว้าในคราวนั้น มีเพียงการ นั่งนิ่งโดยใช้ จินตนาการ บนพื้นฐานความรู้ทาง ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ในจินตนาการอันหยั่งรุ่มอยู่ในลึกๆ เขาได้พบ **ความรู้** ต่าง ๆ มากมายในขณะนั้น แต่เขาไม่สามารถเอามา อธิบายให้คนอื่นรู้เรื่องได้ จากนั้น เขาก็คิดหาสูตรคำนวณทาง คณิตศาสตร์มาอธิบายในสิ่งที่เขาค้นพบ จึงได้ทฤษฎี **สัมพัทธภาพ** ขึ้นมา

ซึ่งทฤษฎีสัมพัทธภาพนี้ มีความคล้ายคลึงกับ **ปฏิจจสมุปบาท***(ปะ-ติด-จะ-สะ-มุบ-ปะ-บาด) ที่พระพุทธเจ้าทรงนั่งค้นคว้าอยู่ใต้ต้นโพธิ์ แล้วเป็นเหตุให้พระองค์ทรงบรรลุ สัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระพุทธเจ้า สิ่งที่ไอน์สไตน์ค้นพบนั้น แม้จะเป็นความคล้ายคลึงกับพระพุทธเจ้า แต่ผลแห่งการค้นคว้า กลับแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ผลแห่งการค้นคว้าของไอน์สไตน์เป็นเพียง **ปัญญาโลกีย์** ที่ยังไม่พ้นจากทุกข์ แต่เอาไว้ออบสนองให้พวกที่เป็นปัญญาโลกีย์ได้ชื่นชอบกัน

น่าเสียดายที่ไอน์สไตน์ไม่สามารถใช้ทฤษฎีของเขา ค้นคว้าให้เห็นสังขารแห่งชีวิตได้ แต่ก็น่าสรรเสริญในความพยายามของเขา ส่วนผลของการค้นคว้าของพระพุทธเจ้าเป็น **โลกุตระปัญญา** (โล-กุด-ตะ-ระ-ปัน-ยา) คือปัญญาอันอยู่เหนือโลก เป็นไปเพื่อความสิ้นทุกข์

พุทธบริษัททั้งหลาย! สิ่งที่ไอน์สไตน์ค้นพบ เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบมาก่อนแล้วเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปี พวกเราแน่ใจแล้วหรือว่า พวกเราได้ รู้ สิ่งใหม่ๆ จากนักวิทยาศาสตร์แห่งปัจจุบัน? เปล่าเลย! พวกเราไม่ได้รู้สิ่งใหม่ๆ เลย แต่พวกเรากำลัง **ติด** อยู่กับวิทยาการอันก้าวล้ำจน **ลึ้ม** เรื่องของศาสนธรรมที่นับวันจะจืดจาง และไร้รสชาติเสียแล้วสำหรับพุทธบริษัทในยุคสมัยนี้ การ **รอดอย** สิ่งใหม่ๆ

---

*หมายถึง ธรรมที่อาศัยเหตุปัจจัยหลายอย่างจึงมีการเกิดขึ้น

ที่คณะนักวิทยาศาสตร์บันดาลให้ จะเชื่อว่าเป็นการ ขาด เหตุผลของพุทธบริษัทในยุคสมัยนี้ ได้หรือไม่หนอ?

โลกุตระปัญญา คือความหมายที่ศาสนธรรมจะบอก และให้ดำเนินตาม ว่าโดยหลักแล้ว ศีล สมาธิ ปัญญา คือตัวชี้วัด ระดับของบุคคลที่จะก้าวย่างเข้าสู่หนทางแห่งโลกุตระ แต่เมื่อลงมือปฏิบัติจริง จะต้องดำเนินตาม มรรค ๘ ให้ถูกต้องตาม แบบวิธี ที่มี ในคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะมีแต่มรรค ๘ เท่านั้น ที่เป็นหนทางแห่งการปฏิบัติเพื่อเข้าไปดับทุกข์ได้

ก็ครั้งที่ผู้ปฏิบัติธรรมล้มเหลวในเรื่องของการปฏิบัติ

ก็ครั้งที่ผู้ปฏิบัติธรรมเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ

ก็ครั้งที่ผู้ปฏิบัติธรรมสงสัยในการปฏิบัติของตน

ก็ครั้งที่ผู้ปฏิบัติธรรมกลัว และเลิกปฏิบัติธรรม

ปัญหาเหล่านี้ มักเกิดขึ้นเสมอกับพุทธบริษัทที่ไม่รอบรู้ ในมรรค ๘ ในแต่ละสำนักปฏิบัติธรรม ผู้ที่เป็นเจ้าสำนัก จึงจะต้องหาอุบายวิธีการต่างๆ มาอธิบายเพื่อชี้ แนวทาง ให้กับลูกศิษย์ของตน เพื่อรักษาคณะศรัทธาไม่ให้เกิดนอกห่าง ทั้งๆ ที่หนทางนั้น อาจะพาลูกศิษย์ เข้ารกเข้าพง ไปอย่าง หลั๊กทุเล หรือถึงกับ หลง จนหาทางกลับไม่ได้

แม้ผู้เป็นลูกศิษย์เอง ก็พลอยหลงคล้อยตามผู้เป็น อาจารย์ จนยึดถือในสิ่งที่อาจารย์ชี้แนะว่าถูกต้องทั้งหมด มีคำ โบราณกล่าวไว้ว่า สัตินยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง ควรที่

จะนำมาพิจารณา กับบุคคลผู้เป็นอาจารย์ที่พวกเรานับถือกัน อยู่ในขณะนี้บ้างว่า สิ่งที่ครูบาอาจารย์สอนมานั้น ใช้ว่าจะถูก ไปเสียทั้งหมด

สัมมาทิฏฐิ เป็นหนทางแรกทีผู้ปฏิบัติควรดำเนินให้ถูก ถ้าพลาดในหนทางแรกแล้ว มักจะหลงผิด หรือลุ่มเหลวในการ ปฏิบัติ

สัมมา แปลว่า ถูกต้อง

ทิฏฐิ แปลว่า ความเห็น

รวมความแล้ว แปลว่า ให้มีความเห็นที่ถูกต้อง

ในแบบวิธีที่มีมาในคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อคราวที่ พระองค์ทรงแสดงธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร อันเป็นพระธรรม เทศนาครั้งแรก สัมมาทิฏฐิเป็นชนวนของการปฏิบัติที่พระองค์ ทรงชี้ให้พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ดำเนินตาม พระองค์บอกว่า **สัมมาทิฏฐินี้** เป็นของควรเจริญขึ้นให้มีในสันดาน เมื่อจับ ชนวนตัวนี้ได้แล้ว สัมมาสังกัปปะ-ความดำริที่ถูกต้องก็จะ เกิดขึ้น และ สัมมาวาจา-วาจาที่ถูกต้อง สัมมาภัมมัตตะ-การงานที่ ถูก สัมมาอาชีวะ-เลี้ยงชีวิตที่ถูกต้อง สัมมาวายามะ-ความพยายาม ที่ถูกต้อง สัมมาสติ-ระลึกในสิ่งที่ถูกต้อง สัมมาสมาธิ-ความตั้งใจมั่นที่ ถูก ก็จะมีตามมา

แล้วในคำว่า **มีความเห็นที่ถูกต้อง** นั้น เห็นอะไรจึงจะ ชื่อว่าเห็นอย่างถูกต้อง?

พระพุทธเจ้าทรงสาธยาย ทุกข์ ให้พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เห็น แล้วพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ก็ เห็นทุกข์ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า...

แม้ความเกิด ก็เป็นทุกข์

แม้ความแก่ ก็เป็นทุกข์

แม้ความตาย ก็เป็นทุกข์

แม้ความความโศก ก็เป็นทุกข์

แม้ความร่ำไรร่ำพัน ก็เป็นทุกข์

แม้ความเสียใจ ก็เป็นทุกข์

แม้ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์

แม้ความประสบกับสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ก็เป็นทุกข์

แม้ความพลัดพราก ก็เป็นทุกข์

แม้ความปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น ก็เป็นทุกข์

ว่าโดยย่อแล้ว อุปาทานชั้น ๕ เป็นทุกข์

ชั้น ๕ เป็นความทุกข์ที่ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ทางธรรมชาติ ที่ผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องมอง ทุกข์ ให้ เห็น เมื่อเห็นแล้วก็ยอมรับ แม้แต่พระพุทธเจ้าเองก็ยังทรงยอมรับทุกข์อันนี้ และสอนสาวกให้รู้จักยอมรับเหมือนกัน สาวกผู้ปฏิบัติเพื่อเข้าสู่โลกุตระ ถ้าไม่ยอมรับทุกข์ตัวนี้ ก็ไม่มีทางที่เข้าถึง นิพพาน ได้

หากผู้ปฏิบัติ เห็นทุกข์ ที่เกิดกับตนเอง แล้วยอมรับด้วยความ
มีสติกำหนดรู้ โดยไม่ต้องทำอะไรกับทุกข์ ก็ชื่อว่ามีความเห็นที่
ถูกต้องแล้ว

การปฏิบัติตนให้เข้าสู่โลกุตรปัญญา ไม่เหมือนการให้
ทาน การรักษาศีล การทำสมาธิ แต่เป็นการปฏิบัติที่
ชาญฉลาดเกินความคาดหมายของคนทั่วไป หากกระทำด้วยความ
ความตั้งใจแบบเอาจริงเอาจังเกินไป ผลที่ได้รับก็คือความ
ฟุ้งซ่าน ถ้าทอดธุระผ่อนผันไปบ้าง การปฏิบัติก็จะย่อหย่อน
กลายเป็นความท้อแท้อ่อนแอ

ถ้าจะประคองจิตให้เป็นกลางๆ ผลที่ได้รับก็คือความวาง
เฉย ไม่นานท่านจะกลายเป็นคนที่ไม่แยแสต่อสิ่งใดเลย ท่าน
อาจจะมีลักษณะท่าทีที่สงบเสงี่ยมดูผู้ทรงธรรม กินน้อย นอน
น้อย แต่นั่นก็คือการหลงติดอยู่ในความเป็นกลางที่ไม่มีวัน
หาทางออกเจอ จงเข้าใจให้ถูกต้องว่า ความวางเฉยไม่ใช่สิ่งดี
เลย แต่ถ้าท่านฝึกมองโลกในแง่ดี ท่านก็จะเป็นคนใจดีที่น่าชม
ชื่น หรืออาจจะเป็นคนบ้าใจดีก็ได้ หนักเข้า ท่านก็จะเรียกร้อง
หาความยุติธรรมให้กับตนเอง

พระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทาน ๓ ครั้ง ถึงวิธีที่จะเอาชนะ
ทุกข์ ในคราวครั้งที่พระองค์ทรงตรัสรู้ใหม่ๆ เพื่อปรารภถึงผู้
ปฏิบัติที่ต้องการดับทุกข์ว่า...

ในกาลใดแล ธรรมทั้งหลาย มาปรากฏแก่พราหมณ์ผู้เพียรเพ่งอยู่ในกาลนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป เพราะมารู้แจ้งธรรมพร้อมด้วยเหตุ*

คำว่า *ในกาลใดแล* หมายถึง ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหน เวลาใดก็ตาม ที่มีความทุกข์ผ่านเข้ามาในชีวิต

คำว่า *ธรรมทั้งหลาย* ก็หมายถึง ความทุกข์หรือสภาพอารมณ์ต่างๆทุกๆประการ ที่ปรากฏขึ้นในใจ

คำว่า *พราหมณ์ผู้เพียรเพ่ง* หมายถึง ให้ผู้ปฏิบัติที่กำลังถูกความทุกข์บีบคั้น กระทบการกำหนดรู้ดู ทุกข์หรือ อารมณ์ ที่ผ่านเข้ามากระทบ โดยที่ไม่หลบหนีอารมณ์ ให้เพียรเพ่งที่จะกำหนดรู้ดูอยู่อย่างนั้นไม่ทอดย

คำว่า *เพราะมารู้แจ้งธรรมพร้อมด้วยเหตุ* เมื่อเพียรเพ่งที่จะกำหนดรู้ดูทุกข์อยู่อย่างนั้นไม่ทอดย ก็จะรู้ว่าความทุกข์ทั้งหมดเกิดมาจากเหตุ หากไม่มี เหตุ เสียแล้ว ความทุกข์ก็ไม่เกิด เหตุภายนอกพระพุทธรเจ้าไม่สอนให้แก้ แต่เหตุที่เกิดขึ้นในจิต จึงเป็นของควรแก้ด้วยการยอมรับ... ยอมรับ... และยอมรับ

---

*พระวินัยปิฎก มหาวรรค ภาค ๑ เล่ม ๖ หน้าที่ ๓ (ชุด ๔๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

อุทานครั้งที่สองว่า...

ในกาลใดแล ธรรมทั้งหลาย มาปรากฏแก่พราหมณ์ผู้เพียรเพ่งอยู่ ในกาลนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้น ย่อมสิ้นไป เพราะได้รู้แจ้งความสิ้นไปแห่งปัจจัยทั้งหลาย*

บทนี้ เป็นเครื่องบ่งบอกว่า เมื่อผู้ปฏิบัติเพียรพยายาม กำหนดรู้ ดูความทุกข์ด้วยการยอมรับอยู่อย่างติดต่อเนื่องไปเรื่อยๆ อารมณ์ที่เป็นทุกข์เมื่อถูกมอง หรือถูกกำหนดรู้จากเราอย่างตรงๆมันจะ ดับ ให้เราเห็น แล้วให้เราเห็นการดับของทุกข์ และอารมณ์นั้นอยู่บ่อยๆ

คำว่า เพราะได้รู้แจ้งความสิ้นไปแห่งปัจจัยทั้งหลาย หมายถึง เมื่อได้เห็นความดับของทุกข์ และอารมณ์ต่างๆแล้ว ก็จะได้รู้แจ้งว่า สิ่งใดเกิด สิ่งนั้นก็ดับ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติเพื่อรู้ความสิ้นไปของเหตุปัจจัย เปล่งอุทานครั้งที่สามว่า...

ในกาลใดแล ธรรมทั้งหลาย มาปรากฏแก่พราหมณ์ผู้เพียรเพ่งอยู่ ในกาลนั้นพราหมณ์นั้น ย่อมกำจัดมารและเสนามารเสียได้ ดูจพระอาทิตย์กำจัดมืดส่องสว่างอยู่ในอากาศ ฉะนั้น**

---

*พระวินัยปิฎก มหาวรรค ภาค ๑ เล่ม ๖ หน้าที ๕

**พระวินัยปิฎก มหาวรรค ภาค ๑ เล่ม ๖ หน้าที ๖ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

บทนี้ เป็นผลของวิธีปฏิบัติ ที่สืบเนื่องมาจากบทก่อน เมื่อผู้ปฏิบัติเห็นอารมณ์ เกิด และ ดับ อยู่บ่อยๆเนืองๆยอมสามารถกำจัดมาร และเสนามารได้ (หมายถึงการกระทำ อาสวะให้สิ้น) นี่จึงเป็นอุบายวิธีอันชาญฉลาด ที่พระพุทธเจ้า ทรงมอบไว้ให้เป็นมรดกทางปัญญาแก่พุทธบริษัท ซึ่งพุทธบริษัทก็ไม่ค่อยนำมาใช้

ทางแห่งโลกุตระปัญญาพร้อมแล้วในตัวเรา เพียงแต่ให้เรารู้จักพิจารณาพิจารณาตัวเองให้ถ่องแท้ มองตัวเองให้มากที่สุด มองคนอื่นให้น้อยลง มองให้ทะลุทะลวงในสิ่งที่ลวงตาเราอยู่ ซึ่งก็คืออารมณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ หรืออายตนะภายในนั้นเอง สิ่งเหล่านี้ มีความประจวบเหมาะต่อกัน และกันอยู่แล้ว ระหว่าง ตากับรูป หูกับเสียง จมูกกับกลิ่น ลิ้นกับรส กายกับการสัมผัส ธรรมารมณ์ (อารมณ์ภายใน) กับจิต เมื่อสภาพการประจวบเหมาะของเหล่าอายตนะประสานกัน ก็จักเกิดกระบวนการ การเกิดขึ้นของอารมณ์ คือสุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ จากนั้นเราก็จะมีการกระทำการตอบสนองต่ออารมณ์นั้นๆ ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยจิต

กระบวนการเหล่านี้ เป็นอุปาทานของชั้น ๕ ที่เป็นเอง โดยตัวของชั้น ๕ ไม่เกี่ยวกับเจตนาของเรา มันไม่ใช่กิเลส! ยังไม่ต้องไปทำอะไรกับกระบวนการเหล่านี้ ปล่อยให้มันเกิดขึ้น แล้วปล่อยให้มันดับไปตามธรรมดาของมัน อย่าฝืนผลลามาเข้าไป

กระทำการใดๆ กับกระบวนการเหล่านี้ ควร สงบใจ แยกแยะ ให้ออกว่า นั่นเป็นเรื่องของชั้น ๕ ไม่ใช่เรื่องของเรา

แต่โดยความเป็นจริงแล้ว เรา **ไม่ปล่อย** ให้กระบวนการของชั้น ๕ เป็นไปตามกระบวนการของมัน เราก็เข้าไปแทรกแซงยึดเอาอารมณ์ของชั้น ๕ ต่างๆ เหล่านั้น มาเป็นของเรา โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับ เรา ว่า เราเห็น เราได้ยิน เราได้กลิ่น เราได้ลิ้มรส เราได้รับการสัมผัส เราถูกกระทบกับอารมณ์ในจิต เราสุข เราทุกข์ เราดี เราชั่ว เราดีใจ เราเสียใจ แล้วเราก็มี **เจตนา** กระทำต่ออารมณ์นั้นๆ ด้วยความ **ไม่รู้** จึงเกิดมีทุกข์ขึ้นมา นี่แหละที่เรียกว่า **อุปาทาน** ใน **อุปาทานชั้น ๕**

อุปาทานชั้น ๕ คือ กระบวนการของชั้นที่กระทำการสืบต่อให้ชีวิตดำเนินไปเรื่อยๆ ชั้น ๕ (กายกับจิต) จึงปรากฏว่ามีชีวิตอยู่ได้ หากกระบวนการที่กระทำการสืบต่อในระบบของชั้นหยุดลงเมื่อใด ชั้น ๕ ก็แตกสลายไปตามธรรมชาติของชั้น ชีวิตก็ดับ จึงมีคำบัญญัติเรียกสภาพชีวิตที่ดับนี้ว่า **ความตาย** นี่แหละคือลักษณะของ **อุปาทานชั้น ๕**

อุปาทานชั้น ๕ ไม่ใช่กิเลส! แต่เป็น **อริยสัจ** คือความจริงที่ต้องเป็นอย่างนั้น จัดอยู่ในความจริงข้อแรกคือ **ทุกข์** เราไม่ต้องแก้ไขอะไรกับทุกข์ตัวนี้ เพราะไม่ใช่กิเลส มีแต่ให้กำหนดรู้ตามความเป็นจริงไว้เท่านั้น แต่สิ่งที่เราต้องแก้ไขก็คือ **อุปาทาน** ของเราเอง

คำว่า อุปาทาน ตัวนี้ ไม่ใช่อุปาทานชั้น ๕ แต่เป็น ความเห็นผิดที่เกิดขึ้นจากเรา ที่มีต่ออุปาทานชั้น ๕ โดยที่ เรายึดถือเอาเองว่า ชั้น ๕ เป็นเรา เราเป็นชั้น ๕ ชั้น ๕ มีในเรา เรามีในชั้น ๕ แต่เราก็ไม่รู้สึกรู้ว่าเรายึด เพราะเมื่อเกิดอารมณ์ชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้น(ในอารมณ์หนึ่งๆ จะมีการบวนการของชั้น ๕ เกิดขึ้นครบทุกชั้น) เราก็ปล่อยให้ อารมณ์นั้นครอบงำเรา แล้วเราก็แสดงอารมณ์นั้นออกไป ทาง กาย วาจา จิต แบบอัตโนมัติโดยที่ไร้การควบคุมจาก เรา (ขาดสติ) อันนั้น เป็นเพราะว่าเรายึดถืออุปาทานชั้น ๕ ในอดีตมายาวนาน จนกลายเป็นความเคยชิน จึงไม่มีความ รู้สึกรู้ว่า เรายึดถืออยู่

เมื่อเราไม่มีความรู้สึกรู้ว่าเรายึดชั้น ๕ (กายกับจิต) อยู่ เราจึงขาดสติ การปฏิบัติธรรมที่ทำมาทั้งหมด ก็ล้มเหลว แม้จะได้ ฌาน สมาธิ ที่ยอดเยี่ยมขนาดไหนก็ตาม หากไม่ รู้สึกรู้ว่า ฌาน สมาธิ เป็นชั้น ๕ ที่จัดเป็นทุกข์ ก็ชื่อว่า เป็นผู้ หลง อยู่ในวัฏสงสารอยู่ดี เพราะฉะนั้น เมื่อมีอารมณ์ ใด ๆ มากระทบ จงมีความรู้สึกรู้ว่าอารมณ์ในขณะนั้นๆ ให้เห็นอารมณ์ตามความเป็นจริงว่า นี่อารมณ์เกิดขึ้นแล้ว นี่อารมณ์ตั้งอยู่ นี่อารมณ์ดับไป

แท้ที่จริงแล้ว ทางแห่งโลกุตระปัญญา ก็คือการ เพชฌัญญา กับอารมณ์ที่เกิดกับเราอย่างตรงไปตรงมา แล้วให้ รู้จักกับอารมณ์ตามที่เป็นจริง นั้นอารมณ์ โน่นจิต นี่เราผู้ดูอยู่

ไม่ชอบ ไม่ซิง ในอารมณ์ที่ผ่านเข้ามา ไม่ว่าจะ เป็นอารมณ์สุข หรือทุกข์ ดีหรือไม่ดี สงบหรือไม่สงบ มีสมาธิหรือไม่มีสมาธิ หงุดหงิดหรือฟุ้งซ่าน รักหรือโกรธ

อารมณ์มีอยู่ทุกขณะอยู่แล้ว และพร้อมที่จะเกิดขึ้นทุกเมื่อ ทั้งใน และนอกสมาธิ ถ้ามีเหตุปัจจัยใดเข้ามากระทบ ก็ จะปรากฏขึ้นมาทันที หากเราเพลอเมื่อใด เราก็เสียทีเมื่อนั้น ถ้าเป็นความโกรธ เราก็จะระเบิดโทสะออกไปอย่างรุนแรง ถ้าเป็นความรัก ก็ถลำลึกจนเสียหาย ถ้านิ่งเฉยเสีย ก็เป็นโมหะปกคลุมจิต

จงปล่อยให้อารมณ์เป็นเรื่องของอารมณ์ แล้วเราก็มา กำหนดรู้รสชาติของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เพื่อกระทำการเพชฌัญญูหน้ากับอารมณ์ แล้วเรียนรู้อย่างมีสติ ด้วยการ กำหนดรู้แต่ละอารมณ์ในขณะนั้นๆ โดยปล่อยให้อารมณ์เกิดขึ้น แล้ว เรา ก็กำหนดรู้อารมณ์ในขณะนั้นว่า เกิดขึ้นตอนไหน ตั้งอยู่นานแค่ไหน และดับหายไปตอนไหน

อย่าปฏิเสธอารมณ์ที่เกิดขึ้น อย่าอยากดับอารมณ์ในขณะนั้น ให้อดทนดูโดยไม่คล้อยตาม ถ้าพลาดท่าเสียที ก็อย่าตำหนิตนเอง ด้วยการปฏิบัติเพียงเท่านี้ โลกุตระปัญญา ก็ จะผลิผล แล้วเราก็จะรู้ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ถูกบรรจุเสร็จสรรพไว้พร้อมแล้วในตัวเรา มรรคาแห่งความพ้นทุกข์ ก็ จะเกิดขึ้น

หลายครั้งที่เราดำเนินชีวิตผิดพลาด ซึ่งก็คือการที่เราไม่สามารถควบคุมอารมณ์ภายในจิตได้ เมื่อใดที่หลงกระทำตามอารมณ์ไปแล้ว มักจะรู้สึกผิดในภายหลัง นั่นเป็นเพราะเราขาดการเผชิญหน้ากับความเป็นจริงต่ออารมณ์ที่เกิดขึ้น เราหยุดยั้งอารมณ์ไม่ได้ เราจึงคล้อยตาม นั่นหมายถึงความหายนะกำลังจะเกิดขึ้นกับเรา พระพุทธเจ้าจึงบอกว่า **จงมีสติ** ในการดำเนินชีวิต ถ้าเรามีสติ เราก็หยุดยั้งอารมณ์ได้ สติในความหมายของพระพุทธเจ้าก็คือ การเข้าไปเห็นอารมณ์ในจิต ดังที่พระองค์ทรงแสดงไว้ใน **สมาธิสูตร*** ว่า

ก็สมาธิภาวนา ที่เจริญกระทำให้มากแล้วเป็นไปเพื่อ **สติสัมปชัญญะ**เป็นไฉน?

ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เวทนาเกิดขึ้นก็รู้ เวทนาตั้งอยู่ก็รู้ เวทนาดับไปก็รู้

สัญญา(ความจำ) เกิดขึ้นก็รู้ สัญญาตั้งอยู่ก็รู้ สัญญาดับไปก็รู้

วิตก(ความคิด) เกิดขึ้นก็รู้ วิตกตั้งอยู่ก็รู้ วิตกดับไปก็รู้

นี่สมาธิภาวนาที่เจริญกระทำให้มากแล้ว เป็นไปเพื่อ **สติสัมปชัญญะ**

---

*สมาธิสูตร พระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย จตุกนิบาต เล่ม ๓๕ หน้าที่ ๑๕๖ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

หากเราไม่เห็นอารมณ์ในจิต เราก็คือ **ขาดสติ** แล้วทำไมเราจึงไม่เห็นอารมณ์ในจิต ทั้งๆที่อารมณ์ก็เกิดกับเราทุกวัน? ที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะว่าเรามัวแต่ **รับ** อารมณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนั้น อารมณ์จึง **ปิดกั้น** ไม่ให้เราได้เห็น อารมณ์ที่ปิดกั้นนี้เรียกว่า **นิวรรณ** มี ๕ อย่าง คือ กาม(รัก) โกรธ(พยาบาท) เกียจคร้าน ฟุ้งซ่านรำคาญ ลังเลสงสัย

พึงพิเคราะห์ดูให้ดีว่า เครื่องกั้น ๕ อย่างนี้มีอยู่ในเราหรือไม่ เมื่อเป็นของที่มีอยู่ เราต้องหัดแผ่เชิญหน้าเรียนรู้นิวรรณเหล่านั้นอย่างมีสติ โดยการกำหนดรู้ว่า นิวรรณ ๕ เป็นของอาศัยจิตเกิดขึ้น จิตเป็นของไม่คงที่ มีความเกิด และความดับอยู่เป็นประจำ นิวรรณก็ต้องเป็นของที่ไม่คงที่เหมือนกัน เราจึงก็ต้องใช้สติดูนิวรรณชนิดที่เกิดขึ้นนั้นว่า ได้เกิดขึ้นตอนไหน ตั้งอยู่นานแค่ไหน แล้วดับหายไปตอนไหน

แน่นอนว่า ในขณะที่เรากำหนดรู้ดูอยู่นั้น เราจะต้องมีความรู้สึกอึดอัด ขัดเคือง วุ่นวายไม่เป็นสุข จนอยากจะเลิกดู และไม่ยอมทำต่อแน่ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้น ไม่ต้องท้อถอย ให้ฝืนดูต่อไปสักเล็กน้อย จนกว่าจะไม่สามารถกำหนดรู้ต่อไปได้ ก็ให้ผ่อนผันลง เมื่อรู้สึกพอใจสบายขึ้น ก็ให้กระทำการดูต่อ พึงกำหนดดูอยู่บ่อยๆ จนเป็นความคุ้นเคยในจิต เมื่อจิตมีความคุ้นเคยในการดูแล้ว จากนั้นจิตก็จะตั้งมั่น(สมาธิ) อยู่แต่กับการกำหนดรู้ เมื่อตั้งมั่นมากขึ้น บางคนก็บำเพ็ญการ

ปฏิบัติจากอดีตมามาก จิตก็จะมีการรวมดวงเป็นแสงสว่างเจิดจ้าอยู่ภายใน

ให้ใช้ความตั้งมั่นของจิตนี้ กำหนดรู้ให้เห็น การเกิดขึ้น การตั้งอยู่ การดับไป ของเวทนา สัญญา วิตก อยู่บ่อยๆ (ย่ำว่าต้องกำหนดรู้อยู่บ่อยๆ) สติสัมปชัญญะก็จะเกิดขึ้น เมื่อมีสติสัมปชัญญะที่ดีแล้ว ก็ให้ดำเนินขั้นตอนต่อไปดังนี้...

ก็สมาธิภาวนา ที่เจริญกระทำให้มากแล้วเป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะเป็นไฉน?

ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ พิจารณาคุณเนื่องๆ ซึ่งความเกิด และความเสื่อม(ดับ) ในอุปาทานขันธ์ ๕ ว่า

รูปเป็นอย่างนี้ ความเกิดขึ้นแห่งรูปเป็นอย่างนี้ ความดับไปแห่งรูปเป็นอย่างนี้

เวทนาเป็นอย่างนี้ ความเกิดขึ้นแห่งเวทนาเป็นอย่างนี้ ความดับไปแห่งเวทนาเป็นอย่างนี้

สัญญาเป็นอย่างนี้ ความเกิดขึ้นแห่งสัญญาเป็นอย่างนี้ ความดับไปแห่งสัญญาเป็นอย่างนี้

สังขารเป็นอย่างนี้ ความเกิดขึ้นแห่งสังขารเป็นอย่างนี้ ความดับไปแห่งสังขารเป็นอย่างนี้

วิญญาณเป็นอย่างนี้ ความเกิดขึ้นแห่งวิญญาณเป็นอย่างนี้ ความดับไปแห่งวิญญาณเป็นอย่างนี้

นี้สมาธิภาวนาที่เจริญกระทำให้มากแล้ว เป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะ*

ที่สำคัญ เราจะต้องเห็นความ เกิด-ดับ ที่เกิดขึ้นจริงในตัวเรา แล้วเผชิญกับความจริงชนิดนั้นอย่างตรงๆ แม้ในขณะนั้น จะปรากฏว่ามีความ ทุกข์ ความ รำคาญ ความ ก้าว ขึ้นมาบีบคั้นอยู่ภายในจิตก็ตาม ก็ต้องอดทนยอมรับความจริงนั้น อย่าเพลอไพลจนขาดสติ ให้เห็นความเกิดและดับของอารมณ์นั้นๆ ให้ได้

พระพุทธเจ้าไม่ได้ห้ามว่า อย่ามีความทุกข์นะ แต่พระองค์ตรัสว่า อริยสัจข้อที่หนึ่งคือทุกข์ เป็นสิ่งที่เราจะต้องกำหนดรู้ รู้ความเกิด รู้ความดับ อยู่บ่อยๆ ภายกับจิตคือตัวทุกข์ที่เราจะต้อง กำหนดรู้ เมื่อรู้จักภายกับจิตตามความเป็นจริงแล้ว สัจธรรมก็จะผลิผลทันที

ช่างเหมาะแท้! ภายกับจิตของเรา นี้ เป็นหนทางแห่งการบรรลุถึงโลกุตระปัญญาอย่างประเสริฐ...

ศาสนธรรม หาใช่เพียงแค่เรื่องราวของศีลธรรม ที่เราชาวพุทธเรียนกันในห้องเรียนเท่านั้นไม่ หากแต่คือเรื่องราวแห่งความเป็นจริง ของชีวิตทุกชีวิต ที่กำลังเผชิญกับความทุกข์

*สมาธิสูตร พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต เล่ม ๓๕ หน้าที่ ๑๕๖ (ชุด ๙๑ เล่ม มหามกุฏราชวิทยาลัย)

อย่างไม่มีวันหาทางออกเจอ ความทุกข์อันเป็นสัจจะ ไม่ได้มีสอนกันในห้องเรียน ทั้งที่เราจะต้องเผชิญ และอยู่กับมัน จึงเป็นความ ผิดพลาด ที่เราไม่สามารถเข้าใจถึงสัจจะแห่งชีวิต ที่มีอยู่ในศาสนธรรม เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา จึงถูกตีกรอบ ไว้เพียงแค่เรื่องของ ศีลธรรม เท่านั้น

ศาสนธรรม เมื่อถูกตีกรอบให้เรียนรู้เรื่องเพียงแค่เรื่องของศีลธรรม วิธีการที่ถูกยอมรับในการ ทำดี จึงเป็นเพียงแค่เปลือกนอกที่นิยมกัน โดยมุ่งไปที่การปั้น รูปเปรียญ ขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องสักการบูชา แล้วเทิดทูนไว้เหนือจิตใจ แต่มีอาจดับทุกข์ได้ตามความมุ่งหมายแห่งศาสนธรรม

ศาสนธรรม มีเนื้อแท้ที่สำคัญคือ หลักธรรม ซึ่งครอบคลุมไปถึงเรื่องของศีลธรรม พร้อมกับความดับทุกข์ไปในตัว ไม่ว่าจะลงมือกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามในโลกนี้ หากขาดความรู้ทางด้าน ศาสนธรรม ที่ดีเสียแล้ว ชีวิตย่อมจมปลักอยู่กับหล่มโคลนแห่งความมืดมนไปตลอดอนันตกาล...

บททิ้งท้าย

พุทธบริษัททั้งหลาย! เรื่องที่ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นมานี้อาจจะใช้วาทะที่ **แสดง** กับจิตใจใครไปบ้าง ข้าพเจ้าก็ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย เพราะข้าพเจ้าไม่ได้เขียนเพื่อเอาใจใคร และไม่ได้เขียนขึ้นมาสำหรับกลุ่มชนใด หากแต่ข้าพเจ้าต้องการแสดงหลัก **มัชฌิมาปฏิปทา** ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้รุ่งเรือง ข้าพเจ้าจะไม่หยุดอยู่เพียงเท่านั้น ข้าพเจ้าจะ **เชิดชู** ศาสนธรรมไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

หากท่านผู้ใดที่อ่านแล้ว ได้ **โทสะ** ไปเป็นธรรมารมณีสั่งสมไว้เป็นพลังงานของปรมาณูในจิต แล้วได้ปลดปล่อยปรมาณู นั้น ออกมาทางวาจาเป็นคำพูดว่า **เจ้าบ้านี้ มันเป็นใครกันวะ?** ขอท่านผู้นั้น จงโปรดใจเย็นไว้เถิด ท่านไม่จำเป็นต้องทราบก็ได้ว่า ข้าพเจ้าเป็นใคร มาจากไหน มียศถาบรรดาศักดิ์ สูงส่งหรือต่ำต้อยเพียงไร แต่ขอให้ท่านลองพิเคราะห์ **เนื้อหา** ให้รอบคอบว่า ข้าพเจ้าเขียน **ทำลาย** หรือ **เชิดชู** ศาสนธรรมอย่างไรบ้าง

เนื้อหาทางธรรมะที่ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นมาี้ ค่อนข้างจะท่ามๆอยู่บ้าง ท่านจะเชื่อหรือไม่เชื่อ ข้าพเจ้าไม่มีอำนาจใดๆ บังคับท่านได้ แต่ท่านผู้มีอำนาจเหนือข้าพเจ้า(พระเถระผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม) ได้บังคับให้ข้าพเจ้าอยู่ใต้เบื้องบาทของเขา

ข้าพเจ้าไม่ยอมรับเงินเดือนนี้ เพียงเพราะข้าพเจ้า ยอมก้มหัวให้กับ อำนาจพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันเป็นพลังอำนาจทางธรรมชาติที่ **บริสุทธิ์** ที่ไม่มีวัตถุใดๆ ในโลกมาเปรียบได้ ข้าพเจ้าจึงไม่ก้มหัวบูชาวัตถุรูปใดในโลกนี้ หรือโลกไหนๆอีก

วาจาอันเป็นสุภาสิต (มีเหตุผล) หากออกมาจากปากของผู้ที่โง่เขลาต่ำศักดิ์สัปปานใด ก็ฟัง **เจียโสต** สดับเกิดวาจาที่เป็นทุพพาสิต (ไร้เหตุผล) ถึงแม้จะออกมาจากปากของผู้สูงศักดิ์สัปปานใด ก็ **ไม่** ควรรับฟัง มีท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่งกล่าวว่า “หนังสือเราอุตส่าห์เขียนขึ้นมา แล้วพิมพ์ขึ้นด้วยความเหนื่อยยาก ผู้ที่เขารับเอาไป แทนที่จะอ่านดูอย่างเอาใจใส่ไตร่ตรอง กลับเอาไปเก็บไว้ในตู้ หรือมิดะนั้น ก็เป็นสมุดประลองฝีมือการเขียนของพวกเขาเด็กๆ คิดๆดูแล้ว ก็ไม่อยากจะพิมพ์เสียเลย”

เมื่อพิจารณาพิเคราะห์ดูแล้ว ก็นึกถึงตัวเรา ที่ได้อุตส่าห์เขียนหนังสือขึ้นมา เพื่อหวังจะให้คนหันมาสนใจศาสนธรรมในหนทางที่ถูกต้องบ้าง แต่ก็เป็นดังคำที่ผู้ใหญ่ท่านว่าไว้จริงๆ เพราะได้เคยพิมพ์แจกจ่ายออกไป ก็ได้รับคำชี้แนะจากพุทธบริษัททั้งหลายว่าข้าพเจ้า **เพี้ยน** และ **สุดโต่ง** ข้าพเจ้าขอน้อมรับด้วยใจจริง คงจะเป็นคราว **ช่วย** ของข้าพเจ้า ที่เขียนอย่างไม่เจียมเนื้อเจียมตัว แต่ก็มีผู้นึก **ชมเชย** ข้าพเจ้าอยู่เหมือนกัน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ข้าพเจ้าจะเขียนแก้ตำราไปบ้าง แต่ก็ไม่ได้ แหก จากความเป็นจริง ที่มีปรากฏให้เห็นกันอยู่ในสังคมอันอลหม่าน ที่ไม่รู้ว่าจะคว่ำอะไรมาเป็น ที่พึ่งสำหรับตน จึงต้อง งาม งาม ไปตามกระแสที่ตนพึงพอใจ แล้วติดคาอยู่อย่างที่จะสลัดออกได้ยาก มันไม่ได้เป็นความผิดของผู้ใด แต่มันเป็นความผิดของ วัฏสงสาร ที่เราหาช้อยุติกับมันไม่ได้

เนื้อหาทางธรรมะในลักษณะนี้ จะถูกเขียนขึ้นมาอีกหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับ ศรัทธา ของพุทธบริษัท ที่หวังความเจริญในพระศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วละ หากข้าพเจ้าได้มีโอกาสเขียนขึ้นมาอีกตามเจตนารมณ์ ก็โปรดติดตามอ่านธรรมนาวาเล่ม ๒ ได้ในโอกาสต่อไป

พระทวีวัฒน์ บุญยืน (จารุวณฺโณ)

เขียนเสร็จ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๓

เวลา ๑๗.๒๕ น. ณ ดอยเวียงเกี้ยววนา

บ้านเขียะ หมู่ที่ ๕ ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย

ตั้งศักดิ์สิทธิ์ในบ้าน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! ตระกูลใด บุตรบุชามารดา และบิดา อยู่ในเรือนของตน ตระกูลนั้นชื่อว่ามี พรหม มี บุรพเทวดา มี บุรพาจารย์ มี อาหุไนยบุคคล (ผู้ควรแก่การทำบุญ) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! คำว่า พรหม เป็นชื่อของ มารดา และบิดา

คำว่า บุรพเทวดา เป็นชื่อของมารดา และบิดา

คำว่า บุรพาจารย์ เป็นชื่อของมารดา และบิดา

คำว่า อาหุไนยบุคคล (ผู้ควรแก่การทำบุญ) เป็นชื่อของ มารดา และบิดา ชื่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะมารดาและบิดาเป็นผู้มี อุประการมาก เป็นผู้ถนอมเลี้ยง เป็นผู้แสดงโลกนี้แก่บุตร

มารดา และบิดา เราตถาคตกล่าวว่าเป็นพรหม เป็นบุรพาจารย์ เป็นอาหุไนยบุคคลของบุตร เพราะเป็นผู้ อนุเคราะห์บุตร เพราะเหตุนี้บัณฑิตพึงนอบน้อม และพึง สักการะมารดาและบิดาทั้งสองนั้น ด้วยข้าว น้ำ ที่นอน ผ้า การขัดสี การให้อาบน้ำ และการล้างเท้า บัณฑิตทั้งหลายย่อม สรรเสริญบุคคลนั้นในโลกนี้ทีเดียว เพราะการปฏิบัติในมารดา และบิดา บุคคลนั้นละ (ตาย) ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์

(จากพระไตรปิฎก พรหมสูตร เล่มที่ ๔๕ หน้า ๖๖๘)

พุทธบริษัททั้งหลาย! ขอพวกเราจงรวบรวมความ
กล้าหาญในการปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องตามคำสั่งสอน
จงเชิดชูหลักคุณธรรมอันเป็นเครื่องนำทางชีวิตอย่าง
ประเสริฐ จงริเริ่มพากันแก้ไขในสิ่งผิดให้ถูกต้องตั้งตาม
ตามหนทางสายกลางให้ได้เถิด แล้วจะได้เห็นความเบ่ง
บานของศาสนธรรมที่กำลังเหี่ยวเฉา ให้กลับได้คงคืน
ความสดชื่นดังเดิม

พระภิกษุวิวัฒน์ บุญเย็น อดิชา อารุณสุนิเณ

บ้านเขียะ ซอย ๕ หมู่ที่ ๕

ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย